

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

3^E JAARGANG

WOENSDAG 3 APRIL 1918

No. 118

INHOUD

	Blz.
AANVALLEN OP LLOYD'S door <i>Mr. R. Mees</i>	281
Credietverschaffing aan den kleinen koopman in den Diamanthandel door <i>Mr. J. E. Hillesum</i>	283
De Oorlog en het Hypotheekwezen in Nederland	284
Is Suriname een zinkend Schip? door <i>Fred. Oudschans Dentz</i>	285
Na-oorlog en Arbeidsmarkt	286
Oliën en Vetten in 1917	286
AANTEKENINGEN:	
Vrouwenarbeid in duitse gieterijen	288
Een nieuwe industrie in Duitschland	288
Levering van „Ersatz“-waren	288
BOEKAANKONDIGING.	
Dr. R. Laun. Die Internationalisierung der Meerengen und Kanäle door <i>Prof. Mr. Ph. Kleintjes</i>	288
INGEZONDEN STUKKEN:	
Een algemeen Uitvoerverbod in Nederlandsch-Indië door <i>Mr. W. Suermondt Lzn.</i>	289
De gedwongen Staatsleeningen	290
Maatregelen op de Belegging	291
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	291
MAANDCIJFERS:	
Spaarbankcijfers	292
Postcheque en Girodienst	292
Emissies	292
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen ..	292
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.***WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN**Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 12,—. Buitenland en Koloniën f 14,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertentiës: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

2 APRIL 1918.

In verband met de feestdagen waren de omzetten zoowel op de geld- als op de wisselmarkt zeer gering. Door het naderen van de maandswisseling was geld tamelijk sterk gezocht, de koersen bleven dan ook vast. Particulier disconto noteerde ongeveer 3½ à 3¾ pCt.; de prolongatienoteering was 4¾ en 5 pCt., terwijl enkele dagen niet aan alle geldvraag voldaan kon worden.

Op de wisselmarkt verkeerde men in afwachting van het verdere verloop der krijgsoperaties op het westelijk front. Na de plotselinge verheffing op Maandag, reeds in het vorige bericht vermeld, trad den volgenden dag weder eenige reactie in. Voor Marken en Kronen bleef de koers verder onveranderd, de ententewissels waren echter ook de volgende dagen aangeboden, zoodat de koersen weder ongeveer op het laagste punt sloten.

AANVALLEN OP LLOYD'S.

Ieder volk wil tegenwoordig op eigen benen staan. Door de ontwikkeling van eigen kracht is het zelfvertrouwen gegroeid, en het internationaal vertrouwen is geschokt. Vandaar, onder meer, het toenemend verzet tegen nationale monopolies in handel en industrie. Is enige tak van bedrijf tot nu toe in handen van één volk gebleven, dan hoort men nu van alle kanten de stemmen van andere volken, hetzij met de bedreiging dat zij als konkurrent op de wereldmarkt zullen komen, hetzij met de enkele betuiging dat zij in het vervolg wel voor hun eigen zaken zullen zorgen en van het uitheemse monopolie niet langer gediend zijn.

Dit sentiment schijnt zich ook te zullen keren tegen de instellingen, die in de loop der tijden zijn voortgekomen uit het bekende koffiehuis in Lombardstreet van Mr. Edward Lloyd.

* * *

Lloyd opende zijn koffiehuis, daar in Lombardstreet, ongeveer in 1692. De koffiehuisen waren de plaatsen waar kooplui van eenzelfde tak van handel geregeld samenkwamen, beurs hielden, en Mr. Lloyd's coffeehouse heeft onder zijn consorten al dadelijk een belangrijke plaats ingenomen. Het werd vooral voor de scheepvaartkringen een gezocht punt van samenkomst. De snelle opkomst van dit koffiehuis was zeker voor een groot deel te danken aan de bewaamde leiding van de exploitant. Lloyd begreep, dat zijn zaak eerst dan bloeien zou als koffiehuis, wanneer het geschikt werd gevonden als beurs, en op dat laatste richtte hij daarom zijn grootste aandacht. Zijn eerste belangrijke daad in deze richting was een voortreffelijke: de uitgave van Lloyd's News (1696). Wat men bij Lloyd kwam halen was het „nieuws van den dag“, vooral het nieuws van de scheepvaart, en men begripte hoe het zaken-doen gemakkelijk werd, nu in dit nieuwe blad de scheepstijdingen geregeld werden bekend gemaakt!

De geschiedenis van Lloyd en zijn nalatenschap is lang, boeiend, en vol afwisseling. Ik geef hier nu in het kort het belangrijkste weer: — In Lloyd's coffeehouse had zich geleidelijk aan een groep van particuliere zeeverzekeraars gevestigd en de zeeverzekering is op den duur het centrale belang geworden van waaruit het Lloyd's van later, met al zijn instituten, zich ontwikkeld heeft, hoezeer die instituten ook aan de scheepvaart in het algemeen ten goede zijn gekomen. Het bedrijf van de „underwriters at Lloyd's“, ook in zijn oorspronkelijke vorm al niet zonder bete-

kenis, kwam eerst recht tot ontwikkeling nadat de onderwriters een vereniging hadden gevormd, en nadat zij hun bedrijf verplaatst hadden naar een goed ingericht eigen coffeehouse in enige bovenzalen van de Royal Exchange. — Lloyd's (de naam ging over op het instituut) kreeg langzamerhand een behoorlijke organisatie, een „committee”, een „secretary” (1811). Het kreeg ook een uitgebreid net van agenten (nu ruim 1500), vertegenwoordigers over de gehele wereld, die alle tijdingen dadelijk doorzenden en die van dienst zijn bij de vaststelling van schaden. — De aanstelling van agenten heeft natuurlijk de inlichtingendienst belangrijk verbeterd, en die inlichtingendienst blijft nog altijd de trots van Lloyd's. De oude Lloyd's News is spoedig van het toneel verdwenen maar herleefde in 1726 als de onschatbare Lloyd's List, het nog altijd bestaande dagblad, aangevuld in 1839 (op initiatief van James Bischoff) door de even onschatbare Lloyd's Weekly Index. Lloyd's List geeft alle scheepstijdingen, die men maar bedenken kan, de Index geeft in systematische rangschikking de laatst bekende tijding van elk schip. — Voor het vernemen van Jobstijdingen behoeft men niet te wachten op het uitkomen van Lloyd's List. Die worden bekend gemaakt in de „Chamber of Horrors”, een afzonderlijk vertrek, waarin alle berichten te vinden zijn van schepen die vergaan zijn of vermist worden, die in avery liggen of in nood verkeerden. — Dan ligt op Lloyd's het „Captain's Register”, enige dikke boekdelen, die up to date het wedervaren, de deugden en de gebreken, van elke gezagvoerder weergeven. — Waarschijnlijk in dezelfde tijd als Lloyd's List is het eerste schepenregister verschenen, een opsomming van schepen, met vermelding van al die gegevens, die bij de verzekering van de schepen of van de daarin verladen goederen van belang konden zijn. In de beschrijving van het schip lag tegelijk de waardering, en uit deze weerdering is de klassifikatie gegroeid. Nu bleek het eerste register van Lloyd's te streng; de reders kwamen in verzet en maakten (in 1799) een eigen register, maar dat werd te slap; en zo ontstond in eendelike samenwerking van assuradeuren en reders (in 1834) het tegenwoordige, hoogstaande, Lloyd's Register of British & Foreign Shipping.

Genoeg om te doen zien wel een betekenis Lloyd's in de handel gekregen heeft. Want al zijn al deze hulpmiddelen in het leven geroepen ter wille van een gezond zeeassurantiebedrijf, zij strekken ten bate van de gehele zeevaart en in het algemeen van dat deel van ons economies leven — en hoe groot is dat niet! — dat bij de zeevaart belang heeft.

* * *

Tegen deze blijvende invloed van de onsterfelijke Lloyd begint men nu in verzet te komen.

In Nederland begeren sommigen een eigen klassifikatie van zeeschepen¹⁾. Nu kan men op dit punt niet meer van een Lloyd's-monopolie spreken. Want naast de klassifikatie van Lloyd's kent men die van de (Franse) Veritas, van de Germanischer Lloyd, de Norske Veritas, en andere, al blijft het bureau van Lloyd's nog verreweg het belangrijkste. En nu wil men dan ook een Nederlands klassifikatiebureau oprichten. Nederland, zo redeneert men, heeft immers een belangrijke handelsvloot, we hebben ook een belangrijke scheepsbouw, en we hebben knappe ingenieurs; gaat het nu eigenlijk aan, dat wij telkens aan de Engelsen of de Fransen moeten gaan vragen of onze schepen goed gebouwd en onderhouden zijn, en of zij daarvan een bewijs willen geven?

In Duitsland wordt de aanval breder opgezet. Daar heeft men al een eigen klassifikatie, en men zou er eigenlijk liefst helemaal een eigen Lloyd's hebben, een korporatie van partikuliere verzekeraars, met uitstekende hulpmiddelen, net als in Londen. Maar aanvankelijk richt men zijn verlangen speciaal op de inlichtingendienst. Lloyd's inlichtingendienst — zo

¹⁾ De klassifikatie van binnenschepen, waarvan ook sprake is, valt buiten mijn onderwerp.

heet het daar — uitnemend, en enig in zijn soort, kan voor de Duitse belangen niet meer dienst doen. Met de wapen-oorlog van heden voor ogen, en de economiese oorlog voor later in het verschieft, is het voor Duitsland onmogelijk ten aanzien van zijn zeetijdingen afhankelijk te blijven van Engeland. Duitsland zou altijd slecht of te laat ingelicht zijn, en een koopman, die niet of niet tijdig is ingelicht, kan zich op de markt niet handhaven. Duitsland begeert daarom zijn eigen inlichtingendienst, en reeds in Junie 1917 is inderdaad in Hamburg besloten (naar het schijnt met aandrang uit Berlijn), voor dit doel een instelling in het leven te roepen, een instelling, die de naam Seediensdienst dragen zal. Men wil van meet af aan een uitstekende organisatie hebben. Een aantal agenten over de hele wereld, een dagblad, een schepenkaartregister, een register van gezagvoerders, gegevens omtrent havens, en dan ruime zalen, waarin al dit nieuws ter inzage zal liggen. Het dagblad is al uitgekomen in enige proefnummers; het heet Schiffahrt-Zeitung en voorspelt iets goeds te worden, al zijn juist de tijdingen nu nog heel schaars, deels omdat men ze niet weet, deels omdat men ze niet zeggen wil. De Seediensdienst kent ereleden (die eer kan men zich kopen voor M. 3000) en drie soorten gewone leden. Men maakt een begroting van uitgaven van M. 2.000.000 per jaar.

* * *

Is het nu wenselijk dat wij een eigen klassifikatie krijgen, Duitsland een eigen inlichtingendienst en misschien een eigen instituut van zeeverzekeraars (Seegilde)?

Wij onze eigen klassifikatie? Och, verschillende landen hebben hun eigen klassifikatie, waarom wij de onze niet? Wij zijn er zeker toe in staat. En evengoed als wij zelf onze ingenieurs een brevet van kwaamheid geven, evengoed als wij onze eigen technische eisen stellen aan fabrieken, spoorwegen en waterwerken, zou het redelijk zijn, dat wij ook zelf, naast onze scheepvaartinspektie, aan onze zeeschepen het brevet gaven dat hun toekomt. Maar nodig is die eigen klassifikatie niet (verschillende der buitenlandse zijn goed). Winstgevend zal de onderneming ook niet worden. Mochten buitenlandse kopers van schepen of buitenlandse assuradeurs tegen verwachting eens minder waarde hechten aan onze klassifikatie dan b.v. aan de Engelse, dan zou onze nieuwe instelling voor de Nederlandse reders zelfs een verdubbeling van klassifikatiekosten betekenen. Ten slotte mogen wij niet vergeten dat de „Nederlandsche Vereeniging van Assuradeuren” indertijd een eigen klassifikatieregister uitgegeven heeft doch later deze uitgave weer heeft moeten staken, een verloop van zaken dat ten opzichte van het nieuwe plan ook tot voorzichtigheid maant. Er blijft natuurlijk in dat plan dit ideeële voordeel gelegen dat een eigen klassifikatiebureau ons ook op zijn gebied een bewijs zou geven van onze kracht, maar daar staat wel het ideeële nadeel tegenover, dat de prikkeling van het nationaal bewustzijn afbreuk doet aan het besef (dat juist in de komende tijd door ons neutralen behoorde te worden gekweekt), dat ook onder de natiën arbeidsverdeling moet bestaan en dat internationale afhankelijkheid geen nationale schande is, maar veeleer een voorwaarde van goede internationale samenleving. — Van koopmansstandpunt gezien is er toch eigenlijk aan deze kwestie maar één oplossing: een internationale klassifikatie. Het betreft hier een uitsluitend technische kwestie, waarbij het volkskarakter in het geheel geen rol speelt. Indien de klassifikatie van zeeschepen in handen ware van een instelling, in het leven geroepen door de samenwerking van alle zeevarende natiën, dan kreeg men ongetwijfeld de meest redelijke, de beste en de goedkoopste regeling. Nu er al verschillende klassifikatiebureaux bestaan is zulk een regeling vermoedelijk niet meer bereikbaar. Maar de vraag is of die bureaux niet in zodanig onderling verband kunnen worden gebracht dat de nadelen der verscheidenheid worden weggenomen. Als in die richting de Ne-

derlandse koopman iets kon voorbereiden, dan zou hij m.i. een beter Nederlands werk doen dan door de oprichting van een zoveelste nationaal bureau.

En nu de Duitse plannen?

Het instituut van assuradeuren — het plan dat pas voor later op het programma staat — daartegen kan in beginsel geen bezwaar bestaan. Stellig is er in de wereld voor een groot aantal verzekeraars naast elkander plaats, en evengoed als men in Duitsland nieuwe verzekering-maatschappijen opricht of bestaande maatschappijen vergroot, zou men uitbreiding van markt kunnen zoeken door terug te keren tot het oude stelsel van partikuliere verzekeraars. Het meer soepele karakter, dat zulk een instituut van partikulieren, in tegenstelling tot de naamloze vennootschap, verkrijgen kan, zal juist in Duitsland aan de assurantiemarkt ten goede komen, als tenminste de Duitse partikulieren dat soepele karakter ook inderdaad deelachtig worden.

Blijft de inlichtingendienst. — De opzet van dit plan is enorm. Groot, stelselmatig. Duits.

Begrijpelijk dat deze verlangens gerezen zijn, is het zeker. Duitsland voelt nu sterker dan ooit het bezwaar van zijn afhankelijkheid van Engeland in zeezaken, en die afhankelijkheid wordt voor de toekomst minder dan ooit begeerd.

De eerste vraag is nu: Is zo'n Duitse Seedienst nodig? Jaren, eeuwen, lang heeft Engeland hier internationaal werk gedaan op een manier, die de buitenlanders evenzeer bevredigde als de Engelsen zelf. Maar het is waar: in de oorlog heeft de internationale dienst van Lloyd's stilgestaan. En voor een volgende oorlog zou Duitsland, of enig ander land, zeker ook niet op iets anders mogen rekenen. En dat ook voor de tijd van vrede de Duitse handel geen vertrouwen meer heeft in de internationale diensten van Lloyd's is begrijpelijk. Daarvoor heeft de rampzalige Parijse konferentie van 1915 te veel kwaad gedaan.

Een andere vraag is of de nieuwe Duitse maatregel doel zou treffen. Met een keurige outillage in Hamburg en een aantal agenten over de wereld verspreid, krijgt men nog geen nieuws toegezonden. In een artikel in het Weltwirtschaftliches Archiv van 15 Febr. 1918 wordt daar ook op gewezen. Zonder een eigen stelsel van zoekabels is onze hele inlichtingendienst nog een onding, heet het daar. Dat maakt de inlichtingendienst al dadelijk heel wat bezwarender, en de twee miljoen mark per jaar worden op die manier belangrijk verhoogd. En zou men al in tijd van vrede op deze manier van vlugge berichten verzekerd zijn, in tijd van oorlog lijkt de positie van Duitsland dan toch nog hopeloos. Men weet alleen niet, welke verrassingen de techniek (denk aan de draadloze telegrafie) voor later nog brengen kan.

* * *

Maar wat men ook van de nuttigheid en de uitvoerbaarheid van dit Duitse plan denke, het is een van de boze tekenen van de tijd, dat het deze richting uit moet. Niet, dat er niet een Duitse Seedienst zou mogen bestaan evengoed als er een Engelse mag bestaan. Omdat Engeland zo lang de enige vrachtvaarder geweest is, hebben op dit gebied tal van Engelse instellingen en gewoonten over de gehele wereld wortel geschoten, en dat deze worden verdrongen, naar mate andere natiën hun aandeel in de zeevaart vergroten, is natuurlijk en goed. Maar dat hier een inlichtingendienst wordt opgericht, niet omdat er geen bestaat of de bestaande niet deugt, maar alleen omdat de bestaande geen waarborg geeft ten dienste te staan van allen, dat is zeker een treurig verschijnsel. Het hindert ons allereerst om de internationale onwelwillendheid waarvan het blijk geeft, het hindert ons bovendien, omdat men hier in zulk een mate dubbele kosten maakt, een dubbel werk doet, voor eenzelfde doel. De oplossing ligt ook hier in het internationale, maar deze kwestie is lang zo eenvoudig niet als die van het klassifikatiebureau, en ik vrees daarom dat de internationale regeling nog heel wat verder af ligt.

R. MEES.

CREDIETVERSCHAFFING AAN DEN KLEINEN KOOPMAN IN DEN DIAMANTHANDEL.

Om eene uiteenzetting te geven van de pogingen, die thans aangewend worden om den kleinen koopman in den diamanthandel op gemakkelijke wijze crediet te verschaffen, moet ik teruggaan tot het einde van 1915, toen de kopstukken in den diamanthandel zich in verbinding stelden met Minister Treub, om te geraken tot de stichting van een bureau voor den in- en verkoop van diamant. Men veronderstelde, dat door de vorming van eene coöperatieve organisatie voor den in- en verkoop van diamant de kleine middenstand geholpen zou kunnen worden zonder al te groote risico's. Met name achtte men hieraan minder risico verbonden dan aan de verschaffing van crediet op diamant als onderpand. Immers in de eerste plaats ligt de beslissing omtrent het oogenblik van verkoop bij een in- en verkooporganisatie bij het bestuur, dat het gunstigste moment daarvoor kan benutten. In de tweede plaats biedt vooral het feit, dat verschillende partijen diamant te zamen worden gebracht, de gelegenheid tot sorteeren, classeeren en mêleeren, waardoor de kansen op verkoop worden verhoogd en die op winst aanzienlijk vermeerderd. Ook voor de betrokken personen bewijst een in- en verkoopbureau belangrijk betere diensten dan een credietinstelling. Deze laatste toch verkrijgt de goederen als onderpand. De credietnemer krijgt een aanmerkelijk kleiner bedrag in handen voor het voortzetten van zijn handel; blijft voortdurend onder den druk van den rentelast en heeft de kans, wanneer hij aan zijne verplichtingen niet kan voldoen, zijn goederen tegen lagén prijs op een ongunstig moment te zien verkoopen en eventueel door de executie van zijn onderpand zijn schuld ingeval van tekort te zien vermeerderen. Het in- en verkoopbureau daarentegen betaalt uit de volle marktwaarde, verschaft den verkooper meer bedrijfskapitaal en brengt geen rentelast of gevaar voor executie.

Men stelde zich voor, dat uitsluitend houders van aandeelen van f 500 aan het bureau zouden kunnen verkoopen en dat van de eventueel te maken winst 50 pCt. wederom aan die aandeelhouders zou ten goede komen en wel naar rato van het totaal-bedrag van de hun uitbetaalde koopsommen. Deze kans van extra-winst achtte men niet gering, niet alleen omdat, gelijk reeds is opgemerkt, de gelegenheid bestaat om door mêleeren etc. aan de goederen een hoogere waarde te geven, maar bovenal ook omdat het bureau door het feit van veel keuze te kunnen aanbieden en een groot afzetgebied te kunnen scheppen, uiteraard beter en met meer winst dan de enkeling zou kunnen verkoopen. Men dacht zich een maatschappelijk kapitaal van f 1.500.000, verdeeld in 3000 aandeelen, waarvan 600 geplaatst zouden zijn. De Alg. Ned. Centrale Middenstandscredietbank zou bij de oprichting een crediet van één miljoen gulden verstrekken, waarvoor de Staat voor de helft garant zou zijn.

Minister Treub ging met dit plan accoord en stelde een desbetreffenden begrotingspost voor (onderafdeeling IIIc van Hoofdstuk VII B der Staatsbegroting voor 1916, luidende: „Uitgaven, voortvloeiende uit de garantie voor credieten, verleend aan eene organisatie tot steun van den kleinen middenstand in den diamanthandel, f 100.000). De Tweede Kamer keurde dezen post in haar vergadering van 22 December 1915 goed, doch... van de zaak is niets gekomen. Ofschoon de voormannen van de „Amsterdamsche Juweliersvereniging" en de „Beurs voor den Diamanthandel" met den voorzitter van den A. N. D. B. de leiding op zich wilden nemen, bleken de belanghebbenden geen fiducia te hebben in het welslagen der onderneming. Zij meenden bovendien, dat het bureau, dat voor goede prijzen zou inkoopén, een concurrent zou worden voor de kleinere kooplieden, die zich niet bij het bureau wilden aansluiten. Tevergeefs betoogden de voorstanders hiertegenover, dat waar niemand verplicht is uitsluitend met het bureau zaken te dóén, dit concurrentieargument niet steekhoudend was. In elk ge-

val is het te betreuren, dat met de uitvoering van het plan geen proef is genomen, daar immers slechts in de practijk had kunnen zijn gebleken, of het aan het doel van de ontwerpers zou hebben beantwoord.

Toch wil het mij voorkomen, dat de onderlinge gedachte, waarvan dit plan uitging, niet nagelaten heeft invloed te oefenen, want het lijkt mij niet onwaarschijnlijk, dat zij de leden van de „Vereeniging van Kooplieden in diamant”, waarvan sommigen tot de opposanten tegen het in- en verkoopbureau behoorden, die besloten hebben tot de oprichting van een „Coöperatieve Credietbank van kooplieden in diamant”, daartoe heeft geïnspireerd. Ook zij hebben zich gewend tot de Middenstandscredietbank, bij wie haar accepten verdisconteerd worden en waar de bij haar geplaatste deposito's worden gestort. Credieten worden volgens de Statuten alleen verstrekt aan leden der Vereeniging, die een aandeel van f 100 hebben volgestort, tot een maximum van f 7000. De voorschotten moeten gedekt zijn door persoonlijke of zakelijke zekerheid en de voorschotnemers zijn verplicht tot betaling van rente en administratiekosten. Voor zooveel mogelijk zal van de zuivere winst 4 pCt. dividend uitgekeerd worden. Tot dekking van eventuele verliezen wordt een reservefonds gevormd. Zij, die crediet genieten of genoten hebben, blijven tot een maximum van 20 pCt. van het genoten crediet aansprakelijk voor de verbintenissen van de Bank, totdat de overeenkomst van credietverleening is geëindigd en de daaruit voortvloeiende verplichtingen zijn nagekomen, alsmede in het daarop volgende boekjaar.

Wanneer het reservefonds tot 50 pCt. van het geplaatste aandeelkapitaal is gestegen, zal het vrijgekomen winstaandeel aangewend worden tot het bevorderen van middenstandsbelangen in het algemeen of van de belangen der credietnemers in het bijzonder, doch nimmer tot verhooging van dividend. Het doel van de Bank is dus in het algemeen werkzaam te zijn gelijk elk andere bankinstelling met dit verschil, dat de eventuele winsten aan de belangen van de deelnemers ten goede zullen komen. Een van de middelen om de Bank aan haar doel te doen beantwoorden zal wel hierin moeten bestaan, dat zij credieten verstrekt tegen lagere rente dan de gewone bankinstellingen. Naar mij wordt medegedeeld, zal het disconto van de Nederlandsche Bank als maatstaf aangenomen worden.

Eindelijk moet nog gewezen worden op de poging van het bestuur van de „Beurs voor den Diamanthatel” om den kleinen koopman tegemoet te komen door zijn voorstel tot stichting van een „handelsfonds”, dat in de ledenvergadering van 7 Maart j.l. goedgekeurd en sedert in werking is getreden. Uit dit fonds worden renteloze voorschotten verstrekt aan leden van de Beurs tot bedragen van f 500 onder zekerheidsstelling en van f 50 daaronder. Het fonds is gesticht met een aanvangskapitaal van f 20.000. Gelijk vanzelf spreekt is een bedrag van f 500 in den diamanthatel van zeer minime betekenis, doch door den voorzitter van het Beursbestuur is in de genoemde algemeene vergadering uitdrukkelijk verklaard, dat het voornemen bestaat, indien de behoefte daaraan blijkt, het fonds op grootere schaal in te richten.

De belangrijke principieele betekenis van dit handelsfonds ligt natuurlijk hierin, dat het behalve 50 cents voor administratiekosten voor die voorschotten, welke onder zekerheidsstelling verleend worden, geen kosten, ook geen rente, berekent. Het mist daardoor alle eigenschappen van eene commercieele onderneming en bedoelt dan ook slechts den kleinen middenstand tot steun in den handel te zijn, eenerzijds niet bij wijze van philanthropie (er wordt immers niets *geschonken*; slechts de terugbetaling van de niet gedekte bedragen van hoogstens f 50 kan kwijtgescholden worden), anderzijds ook niet uit winstbejag. Er wordt eenvoudig aan de prerogatieven, aan het lidmaatschap van de „Beurs voor den Diamanthatel” verbonden, één toegevoegd: het recht van elk lid om,

voor zoover de middelen toereikend zijn, een renteloos voorschot uit het fonds van zijne Vereeniging te verkrijgen. Ook dit fonds berust op het beginsel van zelfhelp, want van de contributie van elk lid wordt jaarlijks f 1 gevoegd bij het kapitaal van het fonds. Elk lid werkt dus door zijne toetreding tot de „Beurs voor den Diamanthatel” eo ipso mede aan de uitbreiding van het fondskapitaal en verschaft zichzelf daardoor de gelegenheid om te genieten van deze wijze van credietverschaffing aan den kleinen koopman in den diamanthatel.

Mr. J. E. HILLESUM.

Amsterdam, 25 Maart 1918.

DE OORLOG EN HET HYPOTHEEKWEZEN IN NEDERLAND.

Van deskundige zijde vernamen wij enkele opmerkingen over den invloed van de tijdsomstandigheden op het hypotheekbedrijf, waaraan wij hier plaatsing geven:

De invloed van de tijdsomstandigheden uit zich op verschillende wijze in het hypotheekbedrijf. Er is thans een groep van menschen, die onder normaal gebleven omstandigheden, nooit — of zeker nog lang niet — aan koop van een eigen huis zouden hebben gedacht, doch die nu, omdat, koopen zij het huis, hetwelk zij bewonen, niet zelven, het vrij zeker zal worden gekocht door iemand, die het persoonlijk gaat bewonen, noodgedwongen tot aankoop overgaan. Een deel dier koopers-uit-nood beschikt niet over voldoende, of niet over voldoende beschikbare, middelen en vult het ontbrekende aan door eerste en vaak door tweede hypotheek. Ik geloof echter, dat wie opmerkt, dat dit mindert, juist ziet. Vrij zeker daarom, omdat de bouwondernemers en de maatschappijen van onroerende goederen, die voor deze koopers-uit-nood de dwingende verkoopers' waren, langzamerhand door hun voorraad verkoopbare huizen heen geraken. Van kettinghandel op dit terrein is m.i. niet zoo heel veel te bemerken geweest; enkele gevallen van speculatie in huizen door een tusschenhand heb ik nochtans gemeend op te merken.

Een tweede groep, die zich op de hypotheekmarkt vertoont, zijn de winstmakers uit den oorlogstijd. Vele landbouwers hebben eenerzijds hypotheeken, die te hunnen laste liepen afgelost. Anderzijds hebben zij eene vaak geslaagde poging gedaan om het land, dat zij in gebruik hadden, in eigendom te krijgen, liefst met naastgelegen land er nog bij. Eenigszins is dit belegging van reeds gemaakte winsten, voor een ander deel hoop op dure opbrengsten in naastkomende jaren. Tot deze groep behooren ook b.v. kleine oorlogswinstmakers uit het visscherijbedrijf, die de gemaakte winsten voor een deel hebben besteed voor aankoop of stichting van huizen, en daarbij dan voor het meerdere, dat zij voor den bouw wenschen te besteden, hypotheek namen. Dit is, ben ik wel ingelicht, wat betreft koop van huizen en aflossing van schuld, ook in het textieldistrict in het oosten des lands voorgekomen.

Wat of van een en ander nu de consequenties zijn? Ik deel in de meening, die de meeste insiders koesteren, dat het gebouwde onroerend goed een blijvende waardevermeerdering heeft gekregen, omdat alle verder te stichten huizen duurder zullen moeten worden gebouwd, dan vóór 1914 't geval was. Materialen kunnen en zullen weer dalen. Doch wat eenmaal op de vaste loonen is gekomen, zien wij er niet weer afgaan. Bij hout b.v.b. vindt men die loonsverhooging terug, bij het kappen, bij het vervoer, bij het zagen, bij het verwerken, op de vroegere tarieven gelegd. Zoo gaat het met alles, en dat maakt den toekomstigen bouw blijvend duur, tenzij nieuwe vindingen, die besparingen brengen, zich doen gelden. Maar tot zolang blijft alles duurder en het van vóór 1914 bestaande heft zich automatisch tot dien hooger prijs op. Voor het hypotheekbedrijf heeft dat een verstrekkenden invloed, omdat de waarborg voor de pand-

brieven door de waardevermeerdering van 't onderpand nog verbeterd is. Hetzelfde geldt in nog sterkere mate voor de credietinstellingen, die met 2e hypotheek werken en een grooter risico daardoor dragen. Men kan zelfs nog een stap verder gaan, waar men mag aannemen, dat onderscheidene leveranciers van huizenbouwers, die voor een deel van 't geleverde dekking zoeken in derde hypotheek, door verkoop van vele perceelen van beroepsbouwers, zwakke of in gedachten (mogelijk de facto) afgeschreven posten, binnen krijgen. Menige borgstelling verdwijnt ook hierdoor, die voor den borg anders nog wel eens rampzalig had kunnen worden. Anderzijds wordt menig beroepsbouwer, die langzamerhand „onder” zijn leveranciers was geraakt, weer meer vrij man, wat en den oeconomischen toestand in 't algemeen en het bouwbedrijf ten goede komt.

Over de consequenties van den eigendomsovergang van landerijen moet men minder gerust zijn. De telkens terugkeerende geschiedenis leert te dien opzichte, dat wat de groote grondeigenaars eerst duur verkoopen, later door hen in tijden van opvolgende malaise goedkoop wordt teruggekocht. Waar in het Nederlandsch bedrijf de hypotheek op gebouwd onderpand zeer overwegend is, zal zich die mogelijke terugslag echter bij ons slechts in zeer beperkte mate kunnen doen gelden.

IS SURINAME EEN ZINKEND SCHIP?

Gaven wij elders ¹⁾ reeds eene beschouwing over den staathuishoudkundigen toestand der kolonie Suriname, waarbij op grond van cijfers bleek, dat de woorden aan den hoofde dezes ontkennend moeten luiden, uit het volgende zal dit nader en onomstootelijker blijken.

Nemen wij in de eerste plaats den handelsomzet, uitgedrukt in duizenden guldens, van Engelsche, Fransche, Amerikaansche koloniën in West-Indië, vergeleken met de Ned. West-Indische Koloniën en daarbij die van Suriname, Curaçao en Britsch Guyana in de jaren 1905, 1914, 1915 en 1916. Wij verwijzen naar onderstaanden staat.

Bij deze cijfers moet men in aanmerking nemen:

- de gevolgen van de krullotenziekte in de cacao, waardoor de uitvoer grootelijks achteruitging,
- het staken van den bacoven uitvoer naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika in 1913,
- het geheel stilliggen van het balatabedrijf in 1914.

Er is sedert 1915 vooruitgang te bespeuren, zij het niet in die mate, als van de andere, naburige koloniën, terwijl men voorts niet uit het oog moet verliezen den Europeeschen oorlog, welke grooten invloed had op den uitvoer, tengevolge van het ontbreken van scheepsgelegenheid. Tegenover Engelsch W.-Indië maakt Ned. W.-Indië zeker geen slecht figuur.

Om den vooruitgang van de kolonie Suriname uit anderen hoofde aan te toonen, is het niet ondienstig den toestand te vergelijken tusschen 1907 en 1916 ²⁾, een tijdperk van 10 jaren.

In de eerste plaats dan de bevolking.

Deze krom van ruim 81.000 tot ruim 102.000 ³⁾, d.i.

¹⁾ Neerlandia Maart 1918, No. 3.

²⁾ Over 1917 zijn nog geen uitkomsten ter hand.

³⁾ Boschnegers en Indianen niet medegerekend.

met 21 pCt. Het aantal Britsch-Indiërs steeg van ruim 23.000 tot bijna 33.000, d.i. met 37 pCt., dat der Ned.-Indiërs van ruim 7300 tot ruim 9800, d.i. met 41,2 pCt. Het totaal immigranten steeg van ruim 40.100 tot ruim 45.200, d.i. met 12,6 pCt. Was het geboorte-overschot in 1907 428, in 1916 bereikte dit 1311, d.i. 206 pCt. meer.

In de tweede plaats het onderwijs.

Waren er in 1907 60 scholen, in 1916 bestonden er 72, een toeneming met 20 pCt., terwijl het aantal schoolgaande kinderen toenam van 8032 tot 10.708, d.i. met 33 pCt.

In de derde plaats de economische toestand.

De invoer daalde van f 6.903.608 tot f 5.911.326, d.i. 14 pCt. minder, terwijl de uitvoer steeg van f 5.888.567 tot f 8.054.002, d.i. met 37 pCt. Dit is zeker een hoogst gunstig verschijnsel.

Van balata, cacao, koffie, rum, nam de uitvoer toe, onderscheidenlijk met 166 pCt., 24 pCt., 372 pCt. en 55 pCt. Daarentegen is er een achteruitgang te bespeuren van den uitvoer van ruw goud, hout, letterhout en suiker van onderscheidenlijk 15 pCt., 34 pCt., 54 pCt. en 20½ pCt.

Als eene bijzonderheid mag worden vermeld, dat de invoer van rijst daalde van 4.147.495 K.G. tot 2.520.954 K.G., d.i. met bijna 40 pCt. Hieruit wordt verklaard de groote toeneming van de voortbrenging van rijst op eigen bodem (waarover later), zoodat de verwachting mag worden gekeesterd, dat Suriname eerlang geheel buiten rijstimport zal kunnen blijven en in de naaste toekomst — evenals Britsch Guyana — zich op den uitvoer van dit artikel zal kunnen toelagen.

Nog een enkel woord over den spaarzin in de kolonie. Tien jaren geleden bedroeg het aantal inleggers in de postspaarbank 7214, in 1916 reeds 11.362, d.i. een toeneming met 57 pCt., terwijl het bespaarde bedrag van f 696.920 tot f 851.887 steeg, dus meer dan 20 pCt.

Thans een woord over den landbouw.

„Reeds maakten we elders ¹⁾ gewag van het ontstaan en groeien van den klein-landbouw. Thans enkele cijfers. Het aantal perceelen, waarop klein-landbouw wordt uitgeoefend, nam toe van 4507 tot 6021 of 33½ pCt. meer, terwijl op Gouvernementsvestigingsplaatsen het aantal perceelen vermeerderde van 3465 tot 4738 in 10 jaren, dat is dus 37 pCt.

Ten slotte een vergelijkend overzicht van de voortbrenging, welke nog meer spreekt, dan de uitvoer. Zij wijst n.l. op toenemenden arbeid van de bevolking op landbouwgebied, welke land en volk onmiddellijk ten goede komen.

	1907	1916	% +
aardvruchten .. K.G.	589.388	2.307.000	308
balata „	345.164	769.292	123
cacao „	1.386.787	1.870.900	35
kokosnoten .. st.	966.698	1.051.470	8,7
koorn (maïs) .. K.G.	707.165	2.254.000	218
koffie „	236.560	764.400	223
melasse „	280.852	436.400	56
rum L.	859.249	1.462.800	70
rijst K.G.	1.510.911	7.471.100	400
suiker „	11.929.914	13.031.800	9

¹⁾ Neerlandia Maart 1918, No. 3.

Kolonie	1905		Zielental in 1000en	Handel per hoofd ¹⁾ gid.	1914		1915		1916		Zielental in 1000en	Handel per hoofd ¹⁾ gid.
	Inv.	Uitv.			Inv.	Uitv.	Inv.	Uitv.				
Ned. W.-Indië	10453	5391	133	119,13	10083	8592	10110	9287	12065	10472	159	141,70
Eng. W.-Ind. en Guyana	99350	98258	1990	99,31	142477	144498			- ²⁾	- ²⁾	2092	127,18 ³⁾
Fr. Antillen en Guyana	21874	21476	422	102,72	26109	28513			- ²⁾	- ²⁾	446	122,47 ³⁾
Porto Rico	41340	45622	953	91,25	84710	123392			- ²⁾	- ²⁾	1184	175,80 ³⁾
Suriname	6557	4431	80	137,35	6400	6472	5445	6949	5911	8054	102	137,24
Curaçao	3896	960	53	91,06	4683	2170	4665	2338	6154	2418	57	150,56
Br. Guyana	19956	23892	295	143,55	19163	29447	21990	38408	- ²⁾	- ²⁾	312	197,00 ⁴⁾

¹⁾ handel t. w.: specieverkeer niet, gouvernementsgoederen wel inbegrepen.

²⁾ cijfers h. t. l. nog niet bekend; evnzeeer die van 1917. ³⁾ cijfer, alsmede dat bij „zielental” ziet op 1914. ⁴⁾ do. 1915.

Hier mogen we gerust de vraag stellen: is Suriname een zinkend schip? Het antwoord kan niet bevestigend luiden. „De kolonie Suriname is thans weder „in de omstandigheden komen te verkeer van een „nieuw land met eene goede toekomst; indien de voor- „teekenen niet bedriegen, kan in de komende jaren „een flinke vooruitgang worden bereikt. Het ligt „daarom op den weg van de Nederlandsche Gemeen- „schap, van het particulier kapitaal in de eerste „plaats, maar ook van de Regeering, om zich aan de „krachtige bevordering van de economische ontwik- „keling veel gelegen te laten liggen.”¹⁾

FRED. OUDSCHANS DENTZ.

's-Gravenhage, Maart 1918.

NA-OORLOG EN ARBEIDSMARKT.

Een ernstig probleem wordt voor vele industrieën niet alleen, hoe zich na afloop der militaire vijandelijkheden opnieuw te voorzien van grondstoffen, doch eveneens, hoe zich te voorzien van de binnenslands niet of niet meer te verkrijgen *arbeidskrachten*. In Nederland raakt dit probleem vrijwel uitsluitend enkele industrieën, in de nabijheid der grenzen gelegen.

Hier in Zwitserland staan wij er anders voor, waar in de meeste industrieën een zeer hoog percentage vreemdelingen — Duitschers, Oostenrijkers, Italianen, Savoyaarden, Franschen, Elzassers — werkzaam is en sommige takken van nijverheid op vele plaatsen zelfs een monopolie van den vreemdeling vormen. Ook in zekere andere landen is trouwens iets dergelijks het geval. Maar de zaak heeft nog eene andere zijde, eene zijde, die ook Nederland aangaat. Vreest men namelijk een tekort aan bepaalden arbeid, voor zekeren anderen vreest men een *te veel*, een zeer eigenaardig te veel. Niet het minst met het oog op dit te veel zint men hier in Zwitserland op maatregelen van zelfverdediging en tegenweer, hoe ongaarne men, met name in vooruitstrevende kringen, ook overgaat tot eene politiek, die de vrijheid van markt en bedrijf aan banden zoude leggen. Een dezer maatregelen zal zijn het doen voortbestaan van den *paspoortdwang* ook na den oorlog.

Dé „Bund”, het officieuze orgaan der Bondsregering te Bern, bevatte aangaande dit onderwerp onlangs eene bijdrage, die in nijverheidskringen zeer de aandacht trekt en deze ook volkomen waard is. Sprekende over den paspoortdwang na den oorlog, zegt dit radicale hoofdorgaan:

„Wij denken hierbij niet in de eerste plaats aan de eischen der voedingspolitiek of aan de politie op het vreemdelingenwezen, doch (veeleer aan eene noodzakelijk wordende correctuur der arbeidsmarkt. Chauvinistische beweegredenen zijn daarbij zeer verre van ons. Wij nemen slechts aan het hoogst waarschijnlijke geval, dat de gezamenlijke ons omringende belligerente staten zeer systematisch te werk zullen gaan in de wijze, waarop zij hunne landslieden in den verfolge weder aan het buitenland afstaan. De vreemde mogendheden zullen dus schifting houden onder hunne „auswanderlustigen” burgers, d.w.z. degenen terughouden (met behulp van hunnen paspoortdwang) welke zij in hun eigen land noodig hebben, en slechts diengenen toestaan het land te verlaten, welke zich naar hunne meening er toe leenen als voorstrijders te fungeren voor de noodzakelijk geworden economische en geestelijke herovering van verloren gegane markten en sferen van invloed. Deze op zoodanige wijze geschifte pioniers-voor-den-vreemde uit onze buurstaten zullen het eerst in *neutrale* landen optreden.

Veel behoef nauwelijks gezegd te worden over de economische en politieke gevaren, welke ontstaan ten gevolge eener zoodanige beïnvloeding der arbeidsmarkt geheel afgezien nog van de loondrukkende tendenz van zulke immigranten. Te meer gewicht leggen deze gevaren in de schaal, omdat, dank zij de intieme

relatie van vele bij ons te lande gevestigde zaken-menschen en kapitalen met hunne landen van afkomst, het in ieder geval te vreezen is, dat zij zullen overgaan tot eene selectie van personeel, die den Zwitsers nadeelig is.

Het volk van Zwitserland wil zeker niet weten van een bekrompen chauvinisme. Ons land is uit geographisch, economisch en politiek oogpunt veel te zeer verplicht tot een levendig ruilverkeer met andere natiën. Daarentegen heeft het echter zeer zeker het recht en jegens de binnenlandsche arbeidskrachten den plicht het zooveen genoemde gevaar te voorkomen. Mettertijd zal dit geringer worden, daar ook de burgers van deze vreemde mogendheden zich langzamerhand uit hunne banden zullen losmaken. Tot dat dit evenwel geschied is, hebben wij *tegenweer* noodig, en deze kan slechts hierin bestaan, dat Zwitserland door middel van den paspoortdwang zich de willekeurige selectie der buurstaten niet welgevallen laat, doch zijnerzijds regelend ingrijpt. De vestigingsverdragen kunnen dit niet verhinderen, zoolang als het buitenland op de gevreesde wijze inderdaad te werk zoude gaan.”

Dit geluid uit officieuze kringen hier te lande be-wijst wel, hoe ernstig de economische problemen zijn, voor de oplossing waarvan Zwitserland zich weldra geplaatst zal zien. Is hieruit wellicht ook voor Nederland iets te leeren?

Aan het betoog van den „Bund” behoeft slechts deze ééne opmerking toegevoegd te worden, dat het blad eenigszins al te vaag spreekt van „het buitenland”, waar blijkbaar slechts de *huidige belligerenten* bedoeld worden. Ook met Nederland toch bestaat er een vestigingsverdrag en dit kan niet zoo maar buiten werking worden verklaard, daar immers Nederland niet „op de gevreesde wijze” te werk gaat of gaan zal.

Lausanne.

I. I. B.

OLIE EN VETTEN IN 1917.

Aangaande deze artikelen leest men in het jongste verslag van de Kamer van Koophandel te Rotterdam de beschouwingen, welke wij met enkele bekortingen hier laten volgen:

Werd in 1916 deze industrie voornamelijk beheerscht door aanvoermoeilijkheden, welke overwinning voortdurend grootere inspanning vereischte, in 1917 was er van overwinnen van aanvoermoeilijkheden geen sprake meer, doch vond een voortdurend afnemen der aanvoermoeilijkheden plaats, welke bij het eind van het jaar bijna tot een geheel stopstaan der aanvoeren verergerd was, terwijl als noodzakelijk gevolg hiervan reeds spoedig door de regering maatregelen moesten worden genomen om ook den uitvoer van margarine naar Engeland, welke tot dusver in onbepaalde hoeveelheden plaats had gevonden, aan banden te leggen. Inziende dat, bij een geheel stilstand van den invoer, de uitvoer van margarineboter naar Engeland binnen enkele weken noodlottig zou worden voor de vetverzorging, werd onmiddellijk door de regering ingegrepen en de geheele uitvoer gestopt, waarna de regering zich een overzicht verschafte van de hier te lande aanwezige voorraden oliën en vetten, geschikt voor eetbare doeleinden. Daar echter het geheel stilstaan van den uitvoer naar Engeland voor de margarine-industrie noodlottig zou worden, maar bovendien ook de gelegenheid zou benemen de langzamerhand door binnenlandsch verbruik afnemende voorraden door buitenlandsche aanvoeren aan te vullen; kwam een regeling tot stand, waarbij de hoeveelheid margarine, welke wekelijks ten uitvoer mocht geraken, nauw verband hield met de evenredige hoeveelheid grondstoffen, welke in een gelijke periode werd aangevoerd.

Tegelijkertijd werden maatregelen getroffen, dat al het in het binnenland geproduceerde vet zonder uitzondering het binnenlandsch verbruik ten goede zou komen, welke maatregel voornamelijk voor onze oostelijke bureu van belang was, daar zij daarmede hun laatste kans op vet, in eenigen vorm uit Nederland, verloren!

Deze nieuwe maatregel werkte in zooverre gunstig, dat enerzijds zoowel Engeland als de N. O. T. er belang bij kregen de aanvoeren van oliën en vetten naar Nederland te bevorderen, terwijl het anderzijds het belang van de industrieën werd den zichtbaren voorraad oliën en vetten ter beschikking van de N.O.T. zoo hoog mogelijk op te

¹⁾ Memorie van Toelichting Kōl. Huishoud. Begrooting Suriname 1918, zitting 1917-1918 (1) No. 3, blz. 4.

voeren, daar het deze controleerbare voorraad was, welke de regeering als maatstaf voor haar uitvoerconsenten gebruikte. In verband hiermede werden in den loop van Februari en Maart verschillende partijen olie en vet, welke in Nederland buiten N. O. T.-verband opgeslagen lagen, door de industrie tot prijzen boven de officiële noteringen opgekocht en onder N. O. T.-verband gebracht. De regeringsmaatregel was slechts in zooverre bezwaarlijk als verschillende hier aangevoerde partijen onder de uitdrukkelijke voorwaarde van Engeland aan ontvangers vrijgegeven waren, dat deze het daaruit te vervaardigen product voor 100% als margarineboter naar Engeland terug moesten leveren. Deze moeilijkheid werd echter in dier voege overwonnen, dat voortaan de Engelsche regeering met de onze overeenkwam een kleine marge ter dekking der Nederlandsche behoefte toe te laten. Het afnemen der aanvoeren had echter een zoo sterke vermindering van de uitvoeren ten gevolge, dat Engeland reeds spoedig bezwaar maakte tegen het aanvullen onzer voorraden voor en aler van uitvoer naar Engeland sprake kon zijn; toen werd voortaan dezerzijds met een partiële aanvulling genoegen genomen. Het is wel te betreuren, dat niettemin de gevolgen van den duikbootoorlog zoodanig waren, dat in de eerste plaats niet de Engelsche vetverzorging, doch de Nederlandsche nijverheid in het gedrang kwam. Om nl. te voorzien in het tekort aan invoer uit Nederland nam Engeland reeds spoedig maatregelen tot uitbreiding der vetindustrieën, zoomede de margarineindustrie in het eigen land.

Wilden de leidende Nederlandsche fabrikanten niet het met jaren van noeste vlijt veroverde terrein in Engeland verliezen, dan bleef hun niets over, dan zich voor te bereiden tot het fabriceren van margarine in Engeland zelf en zoo zag men in den loop van het jaar, een industrie uit ons land zich naar Engeland verleggen.

Ook de olielagerijen ondervonden er nadeelen van, dat Engeland, tevens ter besparing van scheepsruimte en ter verkrijging van voedermiddelen, het zooveel mogelijk daaraan leidde, dat olieozaden en noten in Engeland geperst en slechts de daaruit gewonnen ruwe olie naar Nederland ter verdere verwerking verscheept werd.

Begin April stelde de regeering geheel buiten de N. O. T. om, een controle der aanwezige voorraden oliën en vetten in. Het bleek, dat de N.O.T.-cijfers volstrekt niet te gunstig voorgesteld waren. Buitengewone moeilijkheden bereide ons Amerika, het scheen weinig neiging te gevoelen in Amerika gekochte, voor de industrieën en nog wel voor de op Engeland werkende industrieën, bestemde grondstoffen voor uitvoer in door Nederland zelf gestelde scheepsruimte toe te laten; onderhandelingen om hierin verbetering te brengen; hebben tot nu toe nog niet tot eenig resultaat geleid.

Het is toch bedroevend, dat men noodgedwongen er toe overgegaan is, cocosolie uit Nederlandsch-Indië te verschepen naar Amerika, dat ons dit en andere producten onthoudt, die wij noodig hebben voor het in stand houden der margarine-industrie.

Ingrijpend, doch meer in het belang dezer industrie was de maatregel van 20 April, welke het verbruik van eetbare vetten en oliën en eetbaar te maken vetten en olieën voor technische doeleinden verbood.

In de tweede helft van het jaar ging de regeering eindelijk over tot krachtiger maatregelen tegen den kettinghandel, welke reeds al te lang op handel en nijverheid geparasiteerd had. Hoezeer in dit opzicht ieder weldenkend Nederlander het standpunt der regeering zal toejuichen, het late ingrijpen was oorzaak, dat groote ontevredenheid gewekt werd. Immers hierdoor zijn verschillende kleine luiden slachtoffers geworden van grootere, beter ingelichte firma's, die zich tijdig tot de hooge heerschende prijzen van hun voorraden ontteden, terwijl hun slachtoffers thans te laat bemerkten, dat inbezitneming tot door taxateurs te schatten marktwaarde niet slechts niet gelijk staat aan inbezitneming tot kettinghandelsmarktwaarde, doch zelfs niet tot werkelijke verbruiksmarktwaarde. Bij een zoo moeilijke kwestie als inbezitneming schijnt een optreden met uiterste nauwgezetheid te meer noodzakelijk, daar naast een reeks van gewetenlooze kettinghandelaren al te dikwijls ook meerdere arbeidzame personen getroffen worden, welke zich niets te verwijten hebben dan dat zij met durf medegewerkt hebben tot het verkrijgen van grootere voorraden levensmiddelen in ons land.

Uitdrukkelijk moet hier een uitzondering gemaakt worden voor het artikel lijnolie, dat door de tijdige en juiste organisatie der N. O. T. bijna geheel uit de handen van kettinghandelaren gehouden is en waarin alle belanghebbenden op bijna ongehinderde wijze handel hebben kunnen drijven, tot op het oogenblik, dat de regeering zich tot ingrijpen genoodzaakt zag en waarbij een tenminste voor alle betrokkenen gelijke behandeling doorgevoerd kon worden. Tot

21 November 1917 kon zoowel te Rotterdam als te Amsterdam de termijnmarkt in dit artikel geopend blijven, terwijl voor alle andere oliën en vetten de geheele tusschenhandel reeds lang uitgeschakeld was met uitzondering van de groote Amerikaanse huizen, welke filialen zeer zeker niet kunnen geacht worden mede te werken tot vermeerdering van onze volkswelvaart en de financiële draagkracht van ons land.

Een nieuwen tegenvaller moest de nijverheid boeken, toen begin November Amerika berichtte, dat groote partijen, ongeveer 80.000 barrellen katoenzaadolie, welke reeds maanden geleden f. o. b. New-York gekocht en betaald waren, niet tot uitvoer zouden worden toegelaten en zelfs op korten termijn den verkoop er van in Amerika eischte. Deze korte termijn in verband met den dollarkoers en de groote kosten op de olie drukkende, maakte dat koopers zelfs van de gunstiger katoenzaadoliemarkt in Amerika geen profijt konden trekken. Loco katoenzaadolie steeg in verband hiermede tot f 150,—, welke prijs geregeld koopers lokte.

Einde November moest de termijnmarkt voor lijnolie gesloten worden, aangezien de regeering den geheelen beschikbaren voorraad lijnolie in de eerste plaats voor eetbare doeleinden opeischte. Over den prijs loopen nog onderhandelingen. Houders eischen ten minste den prijs, welchen lijnolie bij het sluiten van de markt noteerde, f 75,—, welke prijs immers toch reeds door krachtige middelen tegen opdrijving, eer onder dan boven normaal peil gehouden was. De door de regeering verkregen hoeveelheid lijnolie zal in de eerste plaats dienen voor te distribueeren bak- en braadvet.

Een maatregel van gelijke strekking was het verbod van het verbruiken van margarine, zoomede van dierlijke en plantaardige vetten in bakkerijen, hotels, restaurants en sociëteiten, welke verbruikers thans verplicht zijn de duurdere boter te gebruiken en de goedkoopere margarine en vetten aan de volksklasse over te laten.¹⁾

Het verdient nog vermelding, dat men pogingen in het werk stelt, door verbetering van de conditiën waarop soyaolie aan de Rotterdamsche markt verhandeld werd, een termijnmarkt in dit artikel mogelijk te maken, zulks met het oog op de groote waarschijnlijkheid, dat na den oorlog de markten voor verschillende artikelen en ook die voor soyaolie neiging zullen toonen zich te verleggen.

Uit onderstaande vergelijkende cijfers blijkt de achteruitgang van den invoer van gefabriceerde margarine in Engeland ten volle:

1913.....	1.500.000	Cwt.
1914.....	1.500.000	"
1915.....	2.000.000	"
1916.....	2.750.000	"
1917.....	1.770.000	"

De uitvoer uit Nederland bedroeg in 1917 ongeveer 98.000 tons, waaruit de gevolgtrekking te maken valt, dat Engeland voor margarine-aanvoer van buiten op Nederland aangewezen was.

Uit de volgende tabel uitgedrukt in tons, betreffende de aanvoeren van oliën en vetten en oliehoudende zaden en pitten blijkt de scherpe achteruitgang van aanvoeren van grondstoffen voor margarinefabricatie en het lijdt geen twijfel, dat een groot deel van de hier minder aangevoerde hoeveelheden zijn weg direct naar de margarinefabrieken in Engeland gevonden heeft.

	1915	1916	1917
Ruwe margarine, prem.			
jus en talk	86.900	35.350	11.751
Cocosolie	12.225	1.850	6.417
Coprah	210.000	86.000	33.076
Reuzel	32.000	59.750	1.447
Katoenzaadolie	88.500	36.000	8.531
Grondnoten	48.000	19.000	9.772
Palmpitten	26.250	33.750	17.911
Lijnzaad	340.750	173.000	19.730
Kool- of raapzaad	15.840	16.990	8.989

Vergelijkt men de geheele hoeveelheid oliën en vetten, welke Nederland in eenigen vorm in 1917 invoerde, 127.862 tons, en uitvoerde, 107.712 tons, dan blijkt hieruit, dat de regeering haar doel, minder uit dan in te voeren en het overschot voor binnenlandsch verbruik te bestemmen, teneinde de hier aanwezige voorraden op peil te houden, bereikt heeft, welke gunstige uitkomst zeer zeker niet verkregen zou zijn, indien zij den uitvoer eenvoudig verboden had.

¹⁾ [Zie aangaande nadere voornemens inzake vetvoorziening onder rubriek „Regeringsmaatregelen“ op pag. 250, E. S. B. 20. Maart 1918 — Red.]

AANTEKENINGEN.

Vrouwenarbeid in Duitsche gieterijen. — Voor het te werk stellen van vrouwen in het fabrieksbedrijf is vooral van gewicht te beschikken over uitstekende onderrichters. Voor deze taak worden speciaal vrouwen aanbevolen, die sinds het begin van den oorlog in het bedrijf werkzaam zijn en thans tot voorwerksters opgeklommen zijn. Dêze vrouwen, ofschoon zelf pas betrekkelijk korten tijd in het bedrijf werkzaam, blijken beter in staat haar kennis en ervaringen op de nieuweling over te brengen dan een meesterknecht, die in het bedrijf opgegroeid is, die vele voor de nieuweling onverstaanbare vakwoorden gebruikt en overigens veel als vanzelfsprekend beschouwt, wat den noviet absoluut vreemd is. Een groote machinefabriek in Zuid-Duitschland heeft geprobeerd vrouwen uit den middenstand voor deze onderricht-posten te scholen, speciaal geleid door de verwachting van grooter plichtsgevoel van deze vrouwen en zij heeft onder bepaalde omstandigheden gunstige resultaten bereikt. De arbeidsproductie van de goed ingewerkte vrouw bedraagt in het algemeen $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ van die van den man.

Kurt Abeking, die in een recent nummer van „Stahl und Eisen” over dit onderwerp schrijft, oordeelt over het te werk stellen van de vrouw in het gieterijbedrijf zeer gunstig. De vrouw is haast voor alle soorten van werkzaamheden — met uitzondering van het afschuren van het ruwe gietwerk — in dit bedrijf te gebruiken en levert in verschillende afdeelingen, vooral waar het op handigheid en speciaal op vaardigheid zich van de handen te bedienen aankomt, b.v. bij de fabricatie van zandvormen, goed werk; soms overtreft de vrouw daarbij zelfs de productie-capaciteit van den man.

De schrijver wijst er op, dat het aanbevelenswaardig is vrouwen in werkploegen in te deelen, aangezien onderlinge naijver dan het productie-peil verhoogt, terwijl hij er ook op aandringt beroepskleeding (jas, broek en pet) in te voeren, welke een gunstigen invloed op den gezondheidstoestand van de vrouw uitoefent, door eene betere bescherming te geven tegen temperatuursveranderingen en stof, vooral echter ongevallen voorkomt.

In het machinale bedrijf is in het algemeen de stelregel den vrouwen voor taakwerk $\frac{1}{2}$ lager te betalen dan den mannelijken arbeider. In het gieterijbedrijf, waarvan, zooals bleek, speciaal studie is gemaakt, kon men een dergelijk principe niet aannemen, immers het werk gaat van hand tot hand, eenzelfde voorwerp wordt opvolgend door mannen en vrouwen bewerkt. Indien men hier in het accoord-loon nog onderscheid wil maken tusschen hetgeen daarvan aan vrouwelijke en aan mannelijke arbeidskrachten toekomt, zouden moeilijkheden niet uitblijven en daarom genieten de vrouwen gemeenlijk een loon, dat niet anders bementen is.

Ten einde de vrouwelijke arbeiders te behouden, zijn de sociale instellingen in de fabrieken van groot belang, b.v. de eigen schaft- en waschklokalen, voorts aan de getrouwde vrouwen het nagaan van haar huiselijke bezigheden zooveel mogelijk te vergemakkelijken. Abeking wenscht o.m. eene regeling, waarbij aan eene vrouw met kinderen toegestaan wordt het eten voor het geheele gezin uit de fabriekskeuken mee naar huis te nemen.

Een nieuwe industrie in Duitschland. — Gedurende den oorlogstijd heeft zich ook de Film-industrie in Duitschland met kracht ontwikkeld. Door de betrekkelijke mate van financieele welvaart, waarin de arbeidersbevolking zich mocht verheugen, nam het aantal bioscoop-theaters in zoo'n sterke mate toe, dat de Rijks-Regeering hierin zelfs aanleiding vond een wetsvoorstel aan den Rijksdag voor te leggen, waarbij de concessieplicht voor bioscooptheaters werd ingevoerd. Men vertrouwde hierdoor het geheele bioscoopwezen op een hooger plan, ook voor de toekomst, te kunnen brengen. Reeds voor

den oorlog was een bedrag van 2.000.000.000 Mrk. in het bioscoopbedrijf belegd. Dit is thans nog tot een veel hooger bedrag opgevoerd. Verschillende Film-ondernemingen hebben zich thans tot een groot Syndicaat onder firma: Universum Film A.G., bij afkorting „Ufa” genoemd, verenigd. Daar de levensvatbaarheid van dit nieuwe bedrijf afdoende gebleken was, viel het niet moeilijk een kapitaal van niet minder dan 25.000.000 Mrk. voor deze Maatschappij bijeen te brengen, terwijl leidende persoonlijkheden als de heeren Robbert Bosch uit Stuttgart, president Ernst Jäckh uit Berlijn en de Regieringspresident Von Schwerin, bereid gevonden werden in den raad van commissarissen zitting te nemen.

Levering van „Ersatz”-waren. — In No. 113, op pag. 186, wezen wij in eene aantekening met vorenstaand opschrift op een vonnis van het Reichsgericht, waarin naar wij meenden sprake was van de noodhulp-preparaten, die met een gekijpte term „Ersatzwaren” heeten. Het blijkt ons thans, dat de rechter bij het gebruik van dit woord niet bedoelde hieronder de oorlogssurrogaten te verstaan, maar goederen — van de hoedanigheid als in het contract bedoeld is — te leveren ter vervanging van de aanvankelijk geleverde, maar niet aan dezen eisch beantwoordende.

BOEKAANKONDIGING.

Dr. Rudolf Laun. Die Internationalisierung der Meerengen und Kanäle. Bericht, erstattet an die neutrale Konferenz in Stockholm, nebst einem Vertragsentwurf. Haag, Martinus Nijhoff, 1918.

Het probleem, dat in bovenstaanden arbeid van den genoemden weenschen hoogleeraar een hernieuwde en nauwgezette behandeling vindt, maakte reeds een voorwerp van min of meer uitvoerige bespreking uit op verschillende vergaderingen van het instituut van internationaal recht sedert 1894; op de tweede haagsche vredesconferentie in 1907 bij de samenstelling van de achtste conventie nopens het stellen van onderzeesche zelfwerkende contactmijnen, en op de interparlementaire bijeenkomsten sedert het jaar 1910.

Terwijl als een algemeen geldend beginsel van het volkenrecht, zooals het bij het uitbreken van den wereldoorlog gold, kon worden aangenomen, dat het recht van vreedzame doorvaart door zeestraten, die twee open zeeën verbinden, voor de schepen van alle naties werd erkend, bestond de grootste onzekerheid bij de nadere omschrijving en aanduiding van den inhoud van dit volkenrechtelijk beginsel. Moest de passage inoffensief onder alle omstandigheden en te allen tijde, dus ook in oorlogstijd en voor alle soorten van neutrale schepen, worden toegestaan, wanneer een der oeverstaten oorlogvoerende partij was? Konden er dan voorwaarden aan de doorvaart worden verbonden? Zoo ja, hoe bezwaard mochten die voorwaarden voor de scheepvaart zijn? Bovendien, wanneer heeft men met zeestraten te maken, op welke dit beginsel van toepassing is? Vallen alle zeeëngten, die twee open zeeën verbinden, onder de werking van dit beginsel of enkel die, welke werkelijke „routes maritimes nécessaires à la navigation” zijn? Waar houdt de zeeëngte op en wordt zij open zee? Ziedaar enkele vragen, gemakkelijk met meerdere aan te vullen, welker juiste en precieze beantwoording niet met zekerheid is te geven.

Een toepassing in oorlogstijd van den regel van het instituut de droit international, vastgesteld in zijn vergadering in 1894 te Parijs gehouden: „les détroits qui servent de passage d'une mer libre à une autre mer libre ne peuvent jamais être fermés” vindt men in den russisch-japanschen oorlog. Toen hebben de Japaners de Tsoegaroe-straat (tusschen Nippon en Jeso) met het oog op de omstandigheid, dat deze straat een internationalen verkeersweg vormt tusschen den groo-

ten Oceaan en de Japansche zee, niet geheel en al versperd en de doorvaart aan neutrale schepen onder zekere beperkingen toegestaan. Bedoelde schepen mochten enkel bij dag en met japansche loodsen aan boord de straat doorvaren.

Bij de oplossing van het moeilijke vraagstuk heeft Prof. Laun getracht de twee belangen, die hier met elkaar in botsing komen, te weten de eischen van het wereldverkeer en de eischen van de soevereiniteit van den oeverstaat, met elkaar te verzoenen. Schrijver heeft daarbij een ontwerp-conventie ter regeling van deze materie samengesteld, waarin zijn gedachten kortelijk zijn geformuleerd. Nu komt het mij voor, dat de tegenwoordige wereldoorlog het onnutte van een dergelijke conventie duidelijk doet inzien, wanneer niet het overige zeeoorlogsrecht, vooraf of gelijktijdig, afdoende en zeker is gecodificeerd met uitdrukkelijk verbod aan oorlogvoerende staten open zeeën als oorlogsgebied te verklaren in dien zin, dat daardoor elk neutraal schip in dat gebied aan onmiddellijke vernietiging, bijv. door torpedeering, bloot staat. Immers wat geeft het, of er nog zulke doordachte regels bestaan omtrent de verplichtingen van de oeverstaten, tengevolge waarvan de vrije doorvaart door zeeëngten op papier is verzekerd, wanneer een der oorlogvoerende partijen het recht heeft de open zee tot oorlogsgebied te verklaren in dien zin, dat zij neutrale schepen zonder waarschuwing en redding van menschenlevens op de meest meedoogenlooze wijze met bespotting van elk gevoel van menselijkheid in den grond kan boren? Wat geeft het, om een enkel voorbeeld te noemen, of een straat van Otranto al moet worden opengelaten voor de neutrale scheepvaart, wanneer de geheele Middellandsche zee met het boven aangegeven gevolg kan worden versperd?

Met zaakkennis heeft Prof. Laun zijn ontwerp-conventie, bestaande uit een vijf en twintig tal artikels, saamgesteld. De hoofdinhoud komt op het volgende neer. Het recht van vrije doorvaart en gelijkheid van behandeling in alle zeeëngten, die de conventie nader heeft aan te duiden, wordt voor alle schepen zonder onderscheid van vlag erkend, behalve voor vijandelijke schepen, indien de oeverstaat oorlogvoerende partij is. Als zeeëngten hebben hierbij in aanmerking te komen die zeestraten, welke den eenigen of den hoofdverkeersweg vormen tusschen twee open zeeën en welker minimumbreedte niet overschrijdt een zeker aantal — schrijver geeft aan 80 — kilometer. Deze beperking is van belang voor ons Ned.-Indië met zijn zeer groot aantal straten, van welke vele zelfs geen verkeersweg zijn. In de zeestraten, waarop de conventie van toepassing zal zijn, is het gebruik van verankerde zelfwerkende contactmijnen en andere verankerde vernielingswerktuigen verboden, behalve als middel van verdediging. Daar de kust toch zeker verdedigd zal moeten worden, heeft dit verbod in de practijk niet veel te beduiden. De oeverstaten zullen zich slechts van die mijnen en werktuigen mogen bedienen ter verdediging van hun eigen kusten en slechts tot op een afstand, aangegeven door de draagkracht van het kustgeschut. Voor zooverre de breedte van een zeestraat niet het dubbele van dien afstand bedraagt, zal de oeverstaat een doorweg, niet door zelfwerkende contactmijnen of automatische vernielingswerktuigen versperd, moeten openlaten. In dien doorweg mag de oeverstaat enkel niet zelfwerkende mijnen en andere dergelijke werktuigen plaatsen. Gedurende den nacht zal de doorvaart mogen gesloten zijn.

Wat de kanalen betreft, is er enkel sprake van het Suez- en Panamakanaal. Dus niet van het Keizer Wilhelmkanaal en het Kanaal van Corinthe. De beginselen voor de twee eerstgenoemde waterwegen, neergelegd in het verdrag van Constantinopel van 1888 en in het Hay-Pauncefote-verdrag van 1901, werden door den schrijver overgenomen.

Het door Prof. Laun samengestelde rapport legt wel getuigenis af van een minutieus bekijken van deze

zaak in haar ganschen omvang. Jammer, dat aan den druk niet meer zorg is besteed. Het boek wemelt van hinderlijke drukfouten; op blz. 130 staat aan het eind van den tekst een regel, die er niet hoort, en de blz. 165 en 166 gaan vooraf aan de blz. 163 en 164.

PH. KLEINTJES.

Groningen, Maart 1918.

Evenals vorige jaren deed „De Nederlandsche Financier Dagelijksche Beurscourant” een Financieel Jaarboek het licht zien, waarin men naast politieke en economische beschouwingen over het afgelopen jaar de bekende gegevens vindt over laagste en hoogste koersen en wat dies meer zij.

Een „Lijst van de namen, werkzaamheden, adressen, telefoonnummers enz. der verschillende Rijk- en andere Bureaux en Commissiën, ingesteld gedurende den Crisistijd”, verscheen bij N. Samsom te Alphen (Z.-H.).

Wij ontvingen wederom een tweetal afleveringen van „Neerlands Welvaart”, gewijd ditmaal aan de *Internationale Crediet- en Handelsvereniging „Rotterdam”* en de *Rotterdam-Canada-Hypotheekbank (Rotterdam-Canada-Mortgage-Company)*. Beide afleveringen bevatten een in vloten trant geschreven overzicht van de ontwikkeling en den tegenwoordigen omvang van het bedrijf van beide instellingen, verlicht met een groot aantal afbeeldingen.

INGEZONDEN STUKKEN.

EEN ALGEMEEN UITVOERVERBOD IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Een 60-tal vertegenwoordigers van den Indischen handel, bank- en verkeerswezen vergaderden op 27 Maart te 's-Gravenhage onder leiding van den heer H. Colijn en namen met groote meerderheid een motie aan, waarin de wenschelijkheid werd uitgesproken om den kolonialen export onder toezicht te stellen en allen uitvoer te verbieden, behalve van die goederen, waarvoor een speciale uitvoervergunning verleend zal worden. De motie was waarschijnlijk goed bedoeld, maar naar mijn bescheiden meening niet logisch. Immers de toestand in onze koloniën is van dien aard, dat de export allerminst gebreideld, integendeel op alle mogelijke wijzen gesteund moet worden, ten einde tot verschepping te geraken van de zich steeds meer en meer opeenhoopende voorraden. Die opeenstapeling wordt, zooals men weet, niet veroorzaakt door gebrek aan vraag naar de exportartikelen, maar door gebrek aan scheepsruimte. Tot welke ernstige gevolgen dit aanleiding kan geven, heeft reeds de suikercrisis van 1917 geleerd.¹⁾

In den bestaanden kritieken toestand kunnen uitvoerconsenten met een daarnaast staand algemeen uitvoerverbod geen verbetering brengen, want dergelijke consenten belemmeren, indien zij niet onvoorwaardelijk aan iedereen en in onbepaalde mate gegeven worden — en anders hebben zij geen zin — den export. Uitvoerconsenten zijn alleen dan te rechtvaardigen, als te groote export binnenlandsch gebrek dreigt te veroorzaken, of wel als zij zijn ingesteld voor export-goederen, welke het buitenland zóó dringend noodig heeft, dat dit ze niet alleen met geld wil betalen, maar ook contra-diensten wil leveren. Dat de omstandigheden zich kunnen voordoen, waarin het vrije ruilverkeer plaats moet maken voor het werken met uitvoerconsenten, hebben de oorlogsjaren geleerd; zelfs ook, dat de daaraan ten grondslag liggende gedachte nog beter kan worden uitgewerkt door de oprichting van een export-centrale.

De voornaamste koloniale producten, waarvan te groote uitvoer de binnenlandsche consumptie zou

¹⁾ [Men zie laatstelijk No. 111 pag. 134 — Red.]

kunnen schaden, zijn rijst, maïs, grondnoten, ketella-wortels, steenkolen en petroleum. De overige echter worden of uitsluitend voor export gewonnen (rubber, tabak, tin, vezelstoffen, liquid fuel, parafine, gommen, rotting) of in zulke groote hoeveelheden verkregen, dat gevaar voor een tekort in het binnenlandsch verbruik ondenkbaar is (suiker, koffie, thee, cacao, peper, specerijen, tapiocameel, krossok, huiden, copra en daaruit verkregen producten, benzine, enz. enz.) Al deze in de tweede en derde plaats genoemde artikelen komen, daar de export voorloopig wel uiterst gering zal blijven, in hoogst ongunstigen toestand, in het bijzonder die, welke aan bederf onderhevig zijn. Dat de uitvoer, waar die nog mogelijk zal blijken te zijn, niet bemoeilijkt moet worden, behoeft geen verder betoog. Integendeel, elke gelegenheid om de in de afscheephavens en elders steeds aangroeiende voorraden door verlading naar het buitenland tot vermindering te brengen, moet gretig worden aangepakt.

Hebben de koloniale exportproducten voor het buitenland thans of in de eerste toekomst zulk een hooge waarde, zijn zij zó onmisbaar, dat daarvoor niet alleen betaling in geld, maar ook contra-prestaties kunnen worden geëischt? Het antwoord kan slechts bevestigend luiden, doch onder deze „mits”, dat wij ze kunnen leveren daar, waar ze ook inderdaad dringend noodig zijn. Doch juist die levering is zelden mogelijk; er zijn geen voldoende schepen. Daarin ligt de moeilijkheid. Niet, omdat de wereld geen behoefte heeft aan onze koloniale voortbrengselen; niet, omdat er overproductie bestaat, komt Insulinde in een benardigen toestand. De cultures worden daarom met ondergang bedreigd, omdat de schepen ontbreken of de vrachten buitensporig opgejaagd zijn. Zoo dus de Regeering zou willen ingrijpen, dan moet zij dit niet doen, door maatregelen tegen den uitvoer van producten, maar door op te treden tegen hen, van wie gevreesd kan worden, dat zij door ondoelmatig gebruik van de luttel scheepsruimte of door te hooge vrachten den export zullen tegenwerken.

In de meeste landen heeft men ingezien, dat men van de reeders in die mate afhankelijk is geworden, dat het noodig was door speciale wetten de nationale schepen op afdoende wijze dienstbaar te maken aan de nationale belangen. Ook ons land is ten deze niet achtergebleven en heeft door de Schepenvorderingswet aan den Minister van Landbouw de bevoegdheid gegeven om aan de reeders voor te schrijven, welke goederen zij zouden hebben aan te voeren en welke vrachtprijzen zou zouden mogen berekenen. Ter verzekering van een doelmatigen invoer overeenkomstig de behoeften van het land wordt in Nederland dus niet gewerkt met invoerconsenten, maar kan dwang op de reederijen worden uitgeoefend.

Het Gouvernement van Ned.-Indië daarentegen heeft geen N.-I. Schepenvorderingswet te zijner beschikking. Onze koloniën kunnen derhalve niets anders doen dan afwachten, of er booten onder Nederlandsche of vreemde vlag hare havens willen binnenloopen, welke goederen deze schepen willen medebrengen of inladen, welke vrachten zij zullen eischen. Deze algeheele vrijheid moet de Indische Regeering wel laten aan alle vreemde schepen; zoolang het nijpende schepengebrek blijft heerschen, moet met open armen ontvangen worden elke Japanner, Noor of Brit, die een van Insulinde's havens aandoet, om daar goederen te lossen of in te laden; hun komst mag op geenerlei wijze door wettelijke bepalingen gehinderd worden. Een ander geval is het echter met vaartuigen onder Nederlandsche vlag, speciaal met die, welke in de koloniale vaart thuis hooren. Deze moeten, zoodra het zeeverkeer weder hersteld zal zijn, nog meer dan vroeger beschikbaar zijn voor de belangen van onze koloniën, des voor den aanvoer van benoedigheden en den afvoer van producten. Tegen een verkeerd of ondoelmatig gebruik dier schepen zal scherp gewaakt moeten worden, opdat de scheepsruimte benut wordt overeenkomstig het algemeene

belang en buitensporige vrachten worden voorkomen. Het dienstbaar maken dezer schepen volgens een goed doordacht plan ten bate van den uitvoer kan niet geschieden door den import en export aan banden te leggen, want dan zouden zij dienstbaar worden aan de schepen, terwijl juist het omgekeerde noodig is.

Een ongewenscht gebruik der schepen van de koloniale vaart zal echter niet uitsluitend aan de reeders verweten kunnen worden. Immers de schepen kunnen uit die vaart onttrokken worden krachtens de Nederl. Schepenvorderingswet. Hierin moet verandering komen. Er mag niet meer uitsluitend op de belangen van Nederland gelet worden. Het zeggenschap over deze schepen mag niet bij den Minister van Landbouw alleen berusten; het Moederland heeft rekening te houden met den hachelijken toestand, waarin haar dochter in het verre Oosten verkeert.

Moet er vervolgens, wat de lading en de vrachtprijzen betreft, ten bate van den import en export een Ned.-Indische Schepenvorderingswet in het leven worden geroepen? Alsdan zal wel dwang op de reeders kunnen worden uitgeoefend, maar de behoorlijke uitvoering van zulk een wet vereischt deskundig personeel, dat in de Indische Regeeringsbureau's niet beschikbaar is. De Gouverneur-Generaal zou derhalve de hulp van den handel moeten inroepen. Zou het dus niet meer aanbevelingswaardig zijn, indien de handel zelf in overleg met de scheepvaart een goed georganiseerd plan ontwierp, hoe de beschikbare scheepsruimte het best ten algemeenen nutte zal kunnen worden gebruikt?

De slotsom van het bovenstaande betoog is derhalve: geen algemeen uitvoerverbod met consenten, die den uitvoer belemmeren in plaats van beschermen — maar de Nederlandsche schepen van de koloniale vaart dienstbaar gemaakt aan de belangen der koloniën, waarvoor noodig is vooreerst wijziging van de Nederl. Schepenvorderingswet, vervolgens — liefst in gemeen overleg tusschen handel en scheepvaart — vaststelling van plannen hoe in de eerstvolgende tijden de beschikbare scheepsruimte het best ten algemeenen nutte zal kunnen worden gebruikt.

W. SUERMONDT LZN.

Rotterdam, 2 April 1918.

DE GEDWONGEN STAATSLEENINGEN.

Met belangstelling las ik het artikel over dit onderwerp in uw nummer van 27 dezer. Ook mij komt het voor, dat de methode van uitgifte, die bij onze Staatsleeningen gedurende den oorlog is gevolgd, voor de toekomst weinig aanbeveling verdient. Intusschen werd in genoemd artikel terecht er op gewezen, dat het vermoedelijk onmogelijk zal zijn, zoolang de tegenwoordige buitengewone omstandigheden voortduren, van iederen dwang af te zien. Juist om die reden zou ik gaarne het volgende willen aanvoeren:

Het is bekend, vermoed ik, dat niet alleen bij de laatste, maar ook bij de voorafgegane leeningen verscheidenen, die in de termen vielen om deel te nemen, dat hebben nagelaten, in de veronderstelling, dat ook zonder hun inschrijvingen de leening zou worden volteekend en zij mitsdien door hun medeburgers zouden worden bevrijd van de verplichting om in de bij niet-slagen der leening, uit te geven leening met lageren rentevoet te participeren.

Inderdaad hebben, vermoedelijk mede doordat de percentages van vermogen en belastbaar inkomen, waarvoor particuliere personen, resp. maatschappijen, ingeval van uitgifte van zulk een leening met lageren rentevoet daarin zouden zijn „aangeslagen”, zeer ruim waren genomen, deze stoutmoedigen van hun durf nooit de nadeelige gevolgen behoeven te dragen, maar slechts, hoezeer ten onrechte, de vruchten geplukt. Het zou echter zeer wenschelijk zijn als voor het vervolg zulke dappere daden werden voorkomen. Dit zou m.i. kunnen gedaan worden op deze wijze, dat voortaan niet meer een inschrijving gehouden wordt, maar dat

eenvoudig elke belastingbetaler, die volgens het oude systeem zou moeten deelnemen ingeval van een niet-geslaagde inschrijving, een aanzegging ontvangt van het bedrag, waarvoor hij in de Staatsleening moet participeren. Alleen bij een dergelijk stelsel toch is het uitgesloten, dat ook maar iemand, die verwacht wordt middelen ter beschikking van den Staat te stellen, niet aan die verwachting voldoet. Dan vervalt ook vanzelf de thans nog bestaande vraag, of de leening een vrijwillige of gedwongen moet genoemd worden. Zij zal dan heeten wat zij is en de vroegere inderdaad waren: een „Belastingleening”.

Misschien zal worden tegengeworpen, dat op deze wijze de werkelijk vrijwillige deelnemers zullen worden uitgesloten. Doch omtrent het bestaan van dergelijke vrijwilligers zal men zich na den koersloop der jongste uitgifte slechts weinig illusie behoeven te maken. Bovendien zouden die keurbenden uitstekend als reservetroepen te pas komen, wanneer zij, zoodra de beurshandel in de leening zal zijn opengesteld, zullen gereed staan om aan het offensief, dat als gevolg van het aanbod der oorspronkelijke nemers op den koers zal worden gericht, weerstand te bieden.

Eveneens zou bij een volgende gelegenheid m.i. behooren te worden onderzocht, of het niet mogelijk ware de categorieën dergenen, die de leening toegewezen krijgen, uit te breiden en daarin ook op te nemen de maatschappijen, die geregeld voor haar middelen belegging zoeken, ook al bedraagt haar belastbare winst minder dan een bepaald minimum.

Mr. J. V.

MAATREGELLEN OP DE BELEGGING.

In Economisch-Statistische Berichten No. 116 en 117 komen twee artikelen voor, getiteld: „Buitenlandsche Beleggingen” en „Onze gedwongen leeningen”, welke zeer de aandacht getrokken hebben.

In het eerste artikel wordt gewezen op de nadeelen, welke kunnen voortvloeien uit het beleggen van Nederlandsch kapitaal in buitenlandsche leeningen in deze tijden, waarin ons land toch reeds zulke aanmerkelijke bedragen vreemd credietpapier moet opnemen. Het tweede artikel houdt zich bezig met de impopulariteit onzer Staatsleeningen en wijt deze aan het systeem om vrijwel een ieder te dwingen geld te leenen aan den Staat, of hij het heeft of niet, en dikwijls tegen eene rentevergoeding, die geen rekening houdt met de omstandigheden van het oogenblik.

Waar nu kapitaal, belegd in vreemde fondsen, niet meer beschikbaar is voor het koopen van Nederlandsche staatsleeningen, werkt het toelaten van vreemde leeningen vanzelf ten nadeele van eerstgenoemde categorie. Maatregelen, door den Staat te nemen om het eigen fonds op peil te houden, moeten dus tweeledig zijn. I. Het bemoeilijken van den invoer van in het buitenland zich bevindende of aldaar gecreëerde fondsen, voor zooverre deze fondsen niet in de plaats treden van waarden, welke hier te lande gehouden worden, b.v. bij regorganisaties.

Dit zoude kunnen geschieden door het zegelrecht zoodanig te verhoogen, dat invoer onmogelijk wordt en daaraan te verbinden dwang tot zegeling. Anders toch zullen de stukken ongezegeld bij den importeerenden bankier blijven liggen; de koper hier te lande kan deze fondsen eventueel in het buitenland laten liggen, doch dit zal niet zooveel voorkomen om grooten invloed uit te oefenen. Hieraan zal verbonden moeten worden toezicht op emissies hier te lande, opdat niet onder de vlag van eene Nederlandsche emissie, het buitenland worde voorzien van contanten. Misschien is het zelfs mogelijk door restitutie van zegelrecht den uitvoer van vreemde waarden, hier te lande gehouden, te bevorderen.

II. Het meer aantrekkelijk maken van het Nederlandsch Staatsfonds en daardoor het bevorderen van de spoedige classeering. Men zou b.v. degenen, die zich verplichten de hun bij inschrijving toegewezen stukken binnen zeker tijdsverloop niet te verkoopen, tege-

moet kunnen komen in den emissiekoers. Of men zou aan hen, die kunnen bewijzen, dat zij hunne stukken van af den dag van uitgifte in hun bezit hebben, het voordeel kunnen toestaan, om bij eene eventueele latere heffing in eens, deze stukken tegen den koers van uitgifte in betaling te geven.

Ook bij betaling van successierechten en belastingen zoude wel een middel te vinden zijn om aan hen, die in deze moeilijke tijden den Staat steunen met offering van eigen belang, zekere voorrechten toe te kennen boven diegenen, welke om een oogenblikkelijk voordeel het crediet van den Staat ondermijnen.

V.

REGEERINGSMAATREGELLEN OP HANDELSGEBIED.

Broodrantsoen. Aangezien op aanvoer van broodgraan van overzee in de naaste toekomst niet te rekenen is en de onmogelijkheid is gebleken om uit Duitschland graan te krijgen, is met ingang van 30 Maart j.l. de geldigheidsduur van de broodkaart verlengd van 11 tot 14 dagen. Met dit verminderde rantsoen van 200 gram per dag zal het mogelijk zijn de thans nog aanwezige voorraden te doen strekken tot de nieuwe oogst beschikbaar komt. Aan de door verlenging der broodkaart ontstaande vermindering van voedsel zal getracht worden tegemoet te komen door de wekelijksche beschikbaarstelling van 400.000 K.G. kaas met een vetgehalte van 20 pCt. in de droge stof, zonder dat dit in de algemeene kaasdistributie eenige wijziging zal bezorgen, wat de hoeveelheid betreft.

Prijzen van huisbrandkolen. In aansluiting aan de opgemaakte distributieregeling voor huisbrand over het tijdvak van 1 dezer tot 1 April 1919, is thans een prijsregeling voor huisbrandkolen voor dat tijdvak vastgesteld. De minimum-rantsoenen, zomer-rantsoenen, extra rantsoenen voor zieken en de helft van het rantsoen voor kamerbewoners wordt geleverd tegen lagen prijs, ongeveer met de tot dusver voor het minimum-rantsoen geldende overeenkomende. De rest gaat tegen prijzen van f 1,50 per eenheid hooger. De bijslag, dien het verstrekken van brandstoffen tegen de nieuwe prijzen vereischt, moet gedragen worden door de industriële verbruikers.

Zachte zeep. In verband met de vervaardiging van regeeringszeep zonder lijnolie, welke in voorbereiding is, en door moeilijkheden bij den aanvoer van grondstoffen, waardoor de fabricage stagnatie ondervindt, zal voorloopig aan de gemeentebesturen slechts 1 ons per persoon worden geleverd. Industrie-zeep wordt voorloopig niet afgeleverd.

Ritueel vet. Door het Vet-Distributiebureau is aan de Israëlietische kerkbesturen bericht, dat voor de Israëlieten maandelijks tegen afgifte van bon bij de slagers een H.G. ritueel ruw vet per persoon verkrijgbaar zal worden gesteld.

Zaad van suikerbieten, mangeltwortelen en voederbieten. Het ligt in de bedoeling van den Minister van Landbouw, enz. den geheelen oogst 1918 van suikerbieten-, voederbieten- en mangeltwortelzaad in bezit te nemen.

Musschen. Het is noodig, dat zooveel doenlijk alle schadelijke invloeden, die de opbrengst der graanackers geringer maken, worden geweerd. In verband hiermede vestigt het hoofd van den phytopathologischen dienst de aandacht op de schade, welke musschen aan den graanbouw kunnen toebrengen. Bestrijding van musschen is dus zeer gewenscht.

Beurskringen voor de binnenschipperij. De Minister van Landbouw heeft met ingang van 15 dezer in elk der districten voor de binnenschipperij beurskringen ingesteld; binnen die kringen kunnen zoo noodig hulpschippersbeurzen worden ingesteld.

Pakketten naar België. Naar de Com-

missie tot regeling der voorziening van noodzakelijke levensbehoeften in Belgische grensgemeenten mededeelt, laat de voorraad spek en vet hier te lande niet toe deze artikelen in het vervolg te verzenden in de maandelijksche pakketten aan in België verblijvende Nederlanders. Van 1 dezer is de inhoud dezer pakketten derhalve bepaald op 1 K.G. boter, 1 K.G. kaas en 1 bus gecondenseerde melk; de prijs blijft ongewijzigd.

Manufacturen. Bij het Rijksbureau voor Manufacturen is een regeling in voorbereiding, waarbij aan bona fide marktkooplieden en reizende venters in manufacturen kaarten zullen worden verstrekt, drie maanden geldig, welke dienst doen als vervoerbiljetten voor beperkte hoeveelheden manufacturen, uitsluitend voor verkoop aan particulieren.

Schoenen- en klompenbons. Aangezien meer en meer blijkt, dat in het algemeen groote bezwaren verbonden zijn aan de gangbaarheid der schoenen- en klompenbons buiten de gemeente, waarin zij zijn afgegeven, heeft het Kon. Nat. Steuncomité de bestaande regeling aldus herzien, dat in het algemeen de bons slechts geldig zijn in de gemeente van uitgifte: Aan de burgemeesters is verzocht niet alle bons, waarop een gezin aanspraak heeft, tegelijk uit te reiken, teneinde misbruiken zooveel mogelijk te voorkomen.

Vrouwencomité voor de distributie. Bij Kon. besluit is ingesteld een „Vrouwencomité voor de distributie”, hetwelk tot taak zal hebben om zich, gebruik makende van de gegevens der verschillende distributie-bureaux, een overzicht te verschaffen van de beschikbare voorraden levensbehoeften en om aan de hand daarvan de Nederlandsche huisvrouwen zoo volledig mogelijk in te lichten en bij haar telkens, wanneer dit noodig blijkt, eene doelmatige aanwending en een zuinig verbruik der verschillende artikelen te bevorderen. Aan het comité is toegevoegd een Bureau van Advies, vertegenwoordigende den Bond van Leerarensen bij het Huishoudonderwijs.

Rijwielbanden. Bepaald is, dat rijwielhandelaars bij de levering van nieuwe banden niet mogen eischen, dat een oude band kosteloos wordt afgestaan. Maximumprijzen zijn bepaald voor oude rijwielbuitenbanden en oude, nog bruikbare ventielen en tevens een maximumprijs voor het monteeren van banden.

MAANDCIJFERS.

SPAARBANKCIJFERS.

Overzicht van inleg en terugbetaling bij de Rijks-postspaarsbank.

FEBRUARI	1918	1917	1916
Inlagen	f 9.038.260	f 6.714.692	f 7.695.187
Terugbetalingen ..	„ 8.263.602	„ 7.159.555	„ 5.693.306
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 219.232.949	„ 202.742.563	„ 192.800.304
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 29.574.500	„ 26.613.000	„ 25.488.600
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	12.210	8.816	11.644
Aantal geheel afbetaald	7.152	7.359	6.676
Aantal uitstaande op ultimo	1.779.898	1.741.648	1.703.600

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	Januari 1)		Februari	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeninghouders op u ^o ..	4.931	—	7.887	—
Aantal rekeningen op u ^o	5.190	—	8.227	—
Stortingen	7.083	2.647.734	16.103	6.286.125
Overschrijvingen ..	1.422	438.363	8.690	3.679.060
Afschrijvingen	4.587	478.327	13.241	2.552.264
Totaal tegoed rekeninghouders op u ^o ..	—	2.008.286	—	5.651.101

1) De dienst trad eerst op 16 Januari in werking.

EMISSIES IN MAART 1918.

Provinc. en Gemeentelijke leeningen f	1.240.625,—
zijnde:	
Gem. 's-Hertogenbosch f	500.000,—
4½ % obl. à 98½ %.	
Gewest Kediri f	750.000,—, N. I. C.
5 % obl. à 99¼ %.	
Transporteeren .. f	1.240.625,—

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN DECEMBER 1917.

(Ontleend aan de „Ingenieur“.)

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			Dec. 1917.	Dec. 1916.
Maatsch. tot Exploitatie van Staatsspoorwegen	f 1.868.634,38	f 2.472.054,78	f 4.442.972,19	f 4.315.321,— ¹⁾
Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	„ 1.823.871,87	„ 1.136.699,86	„ 3.048.705,94	„ 2.925.957,— ¹⁾
Ned. Centraal Spoorwegmaatschappij	„ 162.490,—	„ 165.172,—	„ 330.434,—	„ 308.078,—
Noord-Brab.—Duitsche Spoorweg-maatschappij	„ 24.225,—	„ 64.613,—	„ 93.832,—	„ 39.374,—
Hollandsche Buurtspoorwegen	„ 10.081,87½	„ 13.408,96	„ 24.224,76½	„ 16.687,45
Dedemsvaartsche Stoomtramwegmaatschappij..	„ 11.420,63	„ 25.773,80½	„ 39.275,00½	„ 32.837,01
Tramw.mij. „de Meijerij”: lijn Veghel—Eindhoven—Belg. grens en St.Oedenrode—'s Bosch,	—	—	„ 32.086,32½	„ 22.198,05½
lijn Eindhoven—Helmond—Asten en Geldrop—Heeze	—	—	„ 9.091,68½	„ 6.715,10½
Zuid-Nederl. Stoomtramweg-maatschappij	„ 18.591,95	„ 32.511,16½	„ 53.720,88	„ 42.093,24
Nederlandsche Tramwegmaatschappij	„ 48.467,30½	„ 56.674,42½	„ 115.168,63	„ 93.559,21
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij	—	—	„ 199.725,21½	„ 197.418,54
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij	„ 24.120,67½	„ 7.110,20	„ 35.715,52½	„ 31.710,27½
Gemeentetram te Amsterdam	„ 590.934,11	—	„ 590.934,11	„ 495.345,41
Haagsche Tramwegmaatschappij	„ 273.169,69	—	„ 275.211,30½	„ 249.530,05½
Rotterdamsche Electr. Tramwegmaatschappij..	„ 244.949,40	—	„ 244.949,40	„ 238.581,55
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij	—	—	„ 452.000,—	„ 376.441,—
lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	—	—	„ 425.000,—	„ 406.409,—
Deli Spoorwegmaatschappij	—	—	„ 425.000,—	„ 406.409,—

1) Definitieve opgave.

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in de „Ingenieur” ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek” ontleend.

Nagekomen over October.

Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij	—	—	—	—
lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	„ 114.000,—	„ 359.000,—	„ 485.000,—	„ 555.005,—
Kediri Stoomtramwegmaatschappij	—	—	„ 67.292,—	„ 64.448,—
Malang Stoomtramwegmaatschappij	—	—	„ 58.410,—	„ 52.407,—

Transport..	f	1.240.625,—
Bank- en Crediet-instellingen.....	„	22.855.550,—
zijnde:		
Nederl. Bankinst. v. Waarden bel. met Vruchtgebr. en Per. Uitk.	f	3.000.000.— 5 % pandbrieven à 99 1/2 %.
De Koloniale Bank	f	2.750.000.— aand. à 100 %.
Maatschappij voor Gemeente-Crediet	f	1.000.000.— 4 1/2 % obl. à 98 3/4 %.
Nederlandsche Handel-Maatschappij	f	10.000.000.— aand. à 160 %.
Holland-Bank	f	136.800.— aandelen à 100 %.
Hypotheekbanken (werkzaam in Nederland)	„	1.473.750,—
zijnde:		
Nationale Hypotheekb.	f	1.500.000.— 4 1/2 % pandbrieven à 98 1/4 %.
Hypotheekbanken (werkzaam in het buitenland)	„	2.000.000,—
zijnde:		
N.V. Holland Texas Hypotheekbank	f	1.000.000.— 6 % pandbr. à 100 %.
Hypotheek- en Grantb.	f	1.000.000.— 6 % pandbrieven à 100 %.
Industriële Ondernemingen	„	11.932.600,—
zijnde:		
Algem. Nederl. Ind. Electriciteit-Mij.	f	500.000.— aand. à 115 %.
A. Hillen's Sigaren- en Tabaksfabr.	f	500.000.— aand. à 110 %.
N.V. Oliefabr. Insulinde	f	4.000.000.— aand. à 180 %.
Vereenigde Hollandsche Sigarenfabr.	f	1.127.000.— aandelen à 180 %;
	f	1.254.000.— 6 % pref. winstd. aand. à 100 %.
Alg. Ned. Electric.-Mij. v/h Groeneveld Ruempol & Co.	f	250.000.— aand. à 130 %.
Cultuurondernemingen, Handelsverenigingen en Handelsvenn.....	„	9.433.500,—
zijnde:		
Oscar Rohte & Jiskoot's Tabakshandel-Mij.	f	1.000.000.— 6 % cum. pref. winstd. aand. à 130 %.
„De Nieuwe Russische Houthandel”	f	250.000.— aand. à 125 %.
S. L. van Nierop & Co's Handel-Mij.	f	500.000.— 6 % cum. pref. aand. à 110 %; f 1.000.000.— gew. aand. à 155 %.
N.V. Houthandel v/h G. Alberts Lzn. & Co.	f	200.000.— aand. à 162 %; f 300.000.— 5 % obl. à 99 %.
Technische Handel-Mij. v/h. Jan Mulder	f	200.000.— aand. à 150 %.
Handelsvereniging „Amsterdam”	f	4.800.000.— 5 % obl. à 100 %.
Rubber-Maatschappijen	„	540.000,—
zijnde:		
Lamong Sumatra Rubber-Mij.	f	450.000.— aand. à 120 %.
Diversen	„	568.000,—
zijnde:		
N.V. Katoenveem	f	250.000.— 5 % gegar. obl. à 100 %.
Uitgevers-Mij. „Elsevier”	f	300.000.— aand. à 106 %.
Spoorwegleningen	„	6.000.000,—
zijnde:		
Ned. Ind. Spoorweg-Mij.	f	6.000.000.— 5 % obl. à 100 %.
	f	56.044.025,—
Totaal der emissies in Januari ..	f	536.940.910,—
Februari ..	„	12.202.250,—
Maart	„	56.044.025,—
Algemeen Totaal.....	f	605.187.185,—
Bovendien:		
f 21.720.000.— 3/m. Schatkistpromessen à	f	991,386
„ 16.900.000.— 6/m. „ „ „	„	982,85
„ 21.373.000.— 4 1/2 % Schatkistbiljetten „ „	„	1.007,64

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	30 Maart 1918	20 Juli 1914
Ned. { Disc. Wissels.	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff.	4 1/2 „ 1 „ '15	4 „ 23 „ '14
Bank { Vrsch. in R.C.	5 1/2 „ 19 Aug. '14	5 „ 23 „ '14
Bank van Engeland	5 „ 5 Apr. '17	4 „ 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 „ 23 Dec. '14	3 „ 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 „ 21 Aug. '14	3 1/2 „ 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 „ 12 Apr. '15	4 „ 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 „ 27 Juli '14	5 „ 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 „ 9 „ '15	5 „ 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	7 „ 20 Mrt. '18	4 1/2 „ 6 „ '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 „ 31 Dec. '14	3 1/2 „ 19 „ '14
Bank van Italië..	5 „ 10 Jan. '18	5 „ 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2-4 1/2	—
Javasche Bank....	3 1/2 „ 1 Aug. '09	3 1/2 „ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatte	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call money
28 Mrt. '18	3 1/4	5	3 19/32	4-5/8	—	5 3/4-6
25-28 M. '18	3-1/4	4 3/4-5	3 19/32	4-5/8	—	5 1/2-6
18-23 „ '18	2 3/4-3 1/2	4-1/2	3 19/32	4-5/8	—	2 1/2-5 1/2
11-16 „ '18	2 1/2-3/4	4-1/4	3 19/32	4-5/8	—	4 1/2-6
26-31 M. '17	1 1/4-1 7/8	2 1/4-2 1/2	4 3/8-3/4	4-5/8	—	2-1/2
27 M./1 A. '16	1 1/2-2	2 1/2-4	4 5/8	3 3/4-4 1/2	—	1 3/4-2
20-24 Jul. '14	3 1/4-5/8	2 1/4-5/4	2 1/4-5/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Zooals in het vorige bericht reeds vermeld, opende Maandag de markt, naar aanleiding van de berichten van het westelijke oorlogsfront, zeer vast. Den volgende dag was de stemming echter al direct weder flauwer. Berlijn en Weenen bleven daarna ongeveer op dezelfde hoogte. Blijkbaar wenschte de speculatie met het oog op de komende feestdagen geen nieuwe engagementen aan te gaan. De omzetten waren daardoor zeer gering. De ententewissels die aanvankelijk in de vaste stemming van Berlijn en Weenen deelden waren eveneens Dinsdag aangeboden maar integeningstelling met dezen ook de overige dagen flauw, zoodat de markt ongeveer weer op het laagste punt van de vorige week sloot.

Van de neutrale wissels waren Zwitserland en Denemarken ongeveer stationair, daarentegen Zweden en Noorwegen belangrijk lager 72.75—72.25 en 69—68.25.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	St. Petersburg *)	New York *)
25 Mrt. 1918 ..	10.32	38.25	43.70	28.05	—	2.16 1/2
26 „ 1918 ..	10.26	37.90	42.50	27.35	—	2.15 3/4
27 „ 1918 ..	10.27	37.85	42.85	27.60	—	2.15 1/2
28 „ 1918 ..	10.22	37.75	42.60	27.45	—	2.14 3/4
29 „ 1918 ..	—	—	—	—	—	—
30 „ 1918 ..	—	—	—	—	—	2.14 3/8
Laagste d. w. 1)	10.19	37.50	42.25	27.—	—	2.13 1/2
Hoogste „ „ 1)	10.32	38.25	44.—	28.05	—	2.17
23 Mrt. 1918 ..	10.28	37.80	40.42	26.80	—	2.16
16 „ 1918 ..	10.35	37.85	41.40	26.15	—	2.17 1/8
Muntpariteit ..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stock-holm*)	Kopen-hagen*)	Chris-tianta*)	Zwitser-land*)	Spanje - 1)	Batavia 1) telegrafisch
25 Mrt. 1918	72.75	67.40	69.—	50.20	55.25	99 3/4-100 1/2
26 „ 1918	72.25	67.25	68.45	49.70	54.40	99 3/4-100 1/2
27 „ 1918	72.25	67.25	68.20	50.10	54.60	99 3/4-100 1/2
28 „ 1918	72.25	67.20	68.35	50.10	54.75	99 3/4-100 1/2
29 „ 1918	—	—	—	—	—	—
30 „ 1918	—	—	68.25	—	55.—	—
L'ste d. w. 1)	71.95	67.—	68.—	49.60	54.—	99 3/4
H'ste „ „ 1)	73.—	67.40	69.10	50.25	55.25	100 1/2
23 Mrt. 1918	72.75	67.30	68.50	49.75	54.20	99 3/4-100 1/2
16 „ 1918	70.95	66.75	67.90	49.50	54.15	99 3/4-100 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
30 Maart 1918	4.76.45	5.72 1/4	nom.	***
Laagste d. week..	4.76.45	5.72 1/4	—	***
Hoogste „ „ ..	4.76.45	5.72 3/4	—	***
23 Maart 1918	4.76.45	5.72 3/4	nom.	***
16 „ 1918	4.76.45	5.72 1/8	nom.	***
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/10

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	5 Febr. 1918	21 Febr. 1918	Tijdperk 22 Febr.—5 Mrt. 1918		5 Maart 1918
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 13/32	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
B. Aires ...	d.p.gd.pes.	50 1/2	50 1/2	50	51	50 1/2
Calcutta ...	sh/d.p.rup.	1/5 1/32	1/5 1/32	1/5	1/5 1/10	1/5 1/32
Hongkong ..	id. p. \$	2/11 1/2	2/11 1/2	2/11 1/4	2/11 3/4	2/11 3/4
Lissabon ...	d.p.escudo	29 3/8	29 3/4	28 3/4	29 3/4	29 1/8
Madrid ...	Peset. p. £	19.82	19.60	19.40	19.66	19.46
Montevideo..	d.p.peso	59 1/4	59 3/4	59	60	59 1/2
Montreal ...	\$ per £	4.76 3/8	4.81 1/2	4.80 1/4	4.82	4.81 1/4
Petrograd ...	R. p. £ 10	365	365 2)	nom.	nom.	nom.
R.d.Janeiro 1)	d.p.milr.	13 19/32	13 11/32	13 1/4	13 19/32	13 19/32
Rome	Lires p. £	40.80	41.65	41.20	42.80	42.63
Shanghai ...	sh/d.p.tael	4/3	4/2 1/2	4/2 1/2	4/3	4/3
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/16	2/4	2/3 7/8	2/4 1/8	2/4
Valparaiso 1)	d.p.pap.p.	13 29/32	14	14 1/32	14 25/32	14 25/32
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2	2/1 13/16	2/1 11/16	2/2 1/8	2/2 1/8

1) Noteeringen op 90 dagen.

2) Noteering van 14 Februari.

GOUDE EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen. te New York

30 Maart 1918.....	45 3/8 1)	92 1/8
23 „ 1918.....	46	92 7/8
16 „ 1918.....	43	86 1/2
9 „ 1918.....	42 3/4	85 3/8
2 „ 1918.....	42 1/2	85 1/8
23, Febr. 1918.....	42 1/2	85 1/8
31 Maart 1917.....	36 1/2	73 3/8
1 April 1916.....	29	60 7/8
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

1) Noteering van 28 Maart.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 30 Maart 1918.

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 7.211.016,86 1/2 B.-bk. „ 61.596,40 Ag.sch. „ 11.892.658,06	f 19.165.271,32 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 7.163.776,—	„ 7.163.776,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„ —	„ —
Beleeningen	H.-bk. f 62.592.731,77 1/2 incl. vrsch. B.-bk. „ 5.137.925,61 1/2 in rek.-crt. Ag.sch. „ 48.006.460,64 1/2 op onderp. f 115.737.118,03 1/2	„ 115.737.118,03 1/2
Op Effecten	f 113.671.218,03 1/2	„ 113.671.218,03 1/2
Op Goederen en Spec.	„ 2.065.900,—	„ 2.065.900,—
Voorschotten a. h. Rijk	„ —	„ 14.703.836,96
Munten Muntmateriaal	Munt, Goud f 93.452.870,— Muntmat., Goud „ 628.730.737,91 1/2 f 722.183.607,91 1/2	„ 722.183.607,91 1/2
Munt, Zilver, enz.	„ 7.284.681,29 1/2	„ 7.284.681,29 1/2
Muntmat., Zilver	„ —	„ 729.468.289,21
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.159.192,50 id. van 1/8 v. h. kapit. „ 3.956.939,62 1/2	„ 9.116.132,12 1/2
Geb. en Meub. der Bank	„ 1.465.000,—	„ 1.465.000,—
Diverse rekeningen	„ 86.416.686,10	„ 86.416.686,10
	f 983.236.109,75 1/2	f 983.236.109,75 1/2

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.234.534,18 1/2
Bankbiljetten in omloop	„ 889.691.935,—
Bankassignatiën in omloop	„ 3.188.957,52 1/2
Rekening-Courant saldo's:	
Van het Rijk	„ —
Van anderen	„ 56.753.613,57 1/2
Diverse rekeningen	„ 8.367.069,47
	f 983.236.109,75 1/2
Beschikbaar metaalsaldo	f 538.808.745,43 1/2
Op de basis van 1/8 metaaldekking	„ 348.881.844,21 1/2
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 2.694.043.725,—
Verschillen met den vorigen weekstaat:	
	Meer Minder
Disconto's	1.656.626,48
Buitenlandsche wissels	149.160,—
Beleeningen	6.756.763,48 1/2
Goud	867.222,14
Zilver	52.716,29 1/2
Bankbiljetten	25.318.985,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	3.936.169,81

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bank-biljetten	Andere opeischaarschulden
30 Maart 1918	722.184	7.285	889.692	59.943
23 „ 1918	723.051	7.337	864.373	66.509
16 „ 1911	723.807	7.323	858.394	58.834
9 „ 1918	722.096	7.225	859.317	65.835
2 „ 1918	723.746	7.240	870.334	71.288
23 Febr. 1918	714.679	7.295	845.856	83.485
16 „ 1918	716.341	7.275	854.035	90.845
9 „ 1918	716.432	7.278	859.834	99.821
2 „ 1918	707.609	7.275	892.087	58.386
26 Jan. 1918	707.000	7.176	871.586	77.132
19 „ 1918	707.988	7.031	883.034	60.031
12 „ 1918	697.459	6.933	883.869	45.127
5 „ 1918	697.181	6.940	895.174	45.968
31 Maart 1917	590.515	6.917	745.649	79.535
1 April 1916	517.104	3.768	647.174	84.056
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekkingpercentages
	Totaal	Hieraan Schatkest-promessen rechtstreeks			
30-Mrt. 1918	19.165	—	115.737	538.809	77
23 „ 1918	20.822	—	108.980	543.478	78
16 „ 1918	21.714	—	103.580	546.945	80
9 „ 1918	24.064	—	111.170	543.537	79
2 „ 1918	26.363	—	124.022	541.907	78
23 Febr. 1918	20.574	—	116.030	535.377	78
16 „ 1918	34.090	—	139.462	533.886	77
9 „ 1918	30.120	8.000	145.838	531.013	75
2 „ 1918	80.857	66.000	90.157	524.005	75
26 Jan. 1918	76.114	53.000	90.515	523.613	76
19 „ 1918	72.498	47.000	90.346	525.582	75
12 „ 1918	66.729	39.000	93.627	517.764	75
5 „ 1918	72.738	40.000	103.235	515.063	75
31-Mrt. 1917	77.537	60.000	86.848	431.495	72
1 Apr. 1916	92.601	71.000	72.458	373.931	71
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	30 Maart 1918	23 Maart 1918
Aan schatkestpromessen..	f 58.750.000,—	f 58.800.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank bijgeletten ..	„ —	„ —
Aan schatkestbiljetten ..	„ 61.271.000,—	„ 61.271.000,—
Aan zilverbons	„ 28.625.795,50	„ 27.975.280,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
8 Dec. 1917	85.962	17.622	173.918	55.471
1 „ 1917	85.944	17.167	174.695	57.182
24 Nov. 1917	85.550	16.898	174.535	53.560
17 „ 1917	85.622	16.736	175.781	56.067
9 Dec. 1916	72.009	22.907	159.086	47.519
11 Dec. 1915	43.720	32.485	140.747	31.128
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningingen ¹⁾	Beschikbaar metaalsaldo	Dekkingpercentages
8 Dec. 1917	7.687	32.991	67.351	23.511	57.686	45
1 „ 1917	7.204	32.979	70.119	23.800	56.735	44
24 Nov. 1917	7.170	33.501	67.564	22.992	56.829	45
17 „ 1917	7.156	33.570	71.791	22.671	55.989	44
9 Dec. 1916	6.396	37.250	62.344	9.809	54.043	46
11 Dec. 1915	5.949	19.610	48.520	25.395	41.830	44
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.

²⁾ Op de basis van $\frac{2}{5}$ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Div. rekeningingen ¹⁾
12 Jan. 1918 ..	619	1.187	1.103	1.116	505
5 „ 1918 ..	594	1.226	1.074	1.132	444
29 Dec. 1917 ..	587	1.240	1.070	1.057	742
22 „ 1917 ..	609	1.165	1.066	1.066	576
15 „ 1917 ..	603	1.214	990	1.056	893
8 „ 1917 ..	591	1.265	917	1.031	999
1 „ 1917 ..	611	1.234	980	1.035	1.052
24 Nov. 1917 ..	615	1.303	1.057	1.059	985
17 „ 1917 ..	614	1.199	1.036	1.049	1.019
10 „ 1917 ..	591	1.209	868	1.029	973
13 Jan. 1917 ..	709	1.030	959	977	315
15 Jan. 1916 ..	745	934	1.015	929	830
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
27 Mrt. 1918	60.611	47.817	***	***	***
20 „ 1918	60.605	47.359	***	***	***
13 „ 1918	60.085	47.284	***	***	***
6 „ 1918	60.085	47.591	***	***	***
28 Mrt. 1917	54.009	38.289	144.587	28.500	110.668
29 Mrt. 1916	56.661	33.577	106.691	28.500	71.121
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingpercentages ¹⁾
27 Mrt. '18	55.951	112.356	43.843	137.549	31.244	17,22
20 „ '18	56.986	99.230	35.373	134.381	31.696	18,67
13 „ '18	56.625	97.604	38.353	128.998	31.251	18,67
6 „ '18	67.737	98.191	41.022	137.745	30.944	17,31
28 Mrt. '17	24.003	139.610	49.945	129.647	34.170	19,02
29 Mrt. '16	32.839	88.350	57.064	87.362	41.534	28 $\frac{1}{2}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingpercentages ¹⁾
23 Mrt. 1918	2.526.110	2.408.381	1.349.443	11.399.211	34
15 „ 1918	2.525.149	2.408.207	1.332.481	11.355.288	34
7 „ 1918	2.524.471	2.408.028	1.325.750	11.324.104	34
28 Febr. 1918	2.523.629	2.407.842	1.323.063	11.310.828	34
23 Mrt. 1917	2.545.750	2.529.838	347.793	8.224.825	35
23 Mrt. 1916	2.506.124	2.459.582	772.795	6.373.713	51
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 Mrt. 1918	13.469.103	7.129.206	8.093.400	1.336.300
15 „ 1918	13.349.430	6.745.209	8.029.800	1.319.500
7 „ 1918	13.065.445	6.591.141	7.982.700	1.313.600
28 Febr. 1918	13.048.493	6.490.131	7.904.000	1.310.900
23 Mrt. 1917	9.258.114	4.503.535	3.983.100	333.000
23 Mrt. 1916	5.897.876	2.703.459	1.949.900	724.700
23 Juli 1914	750.892	943.964

RUSSISCHE STAATSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Roebel.

Data n. st.	Goud	Te goed i/h buitenland	Zilver	Schatkestbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
5 Nov. '17	1.292	2.309	178	15.507	2.177	18.917	2.698
29 Oct. '17	1.295	2.309	178	15.222	2.155	18.062	2.726
21 „ '17	1.296	2.309	168	14.479	2.071	17.859	2.721
13 „ '17	1.297	2.309	155	14.098	2.150	17.290	2.721
5 Nov. '16	1.556	2.055	110	6.014	798	7.935	1.770
5 Nov. '15	1.604	35	26	3.119	1.249	6.054	1.397
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden franca.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
28 Mrt. '18	5.373.546	2.037.108	255.425	***	14.000.000
21 " '18	5.372.264	2.037.108	255.768	1.152.531	13.700.000
14 " '18	5.370.762	2.037.108	256.205	1.144.040	13.550.000
7 " '18	5.369.498	2.037.108	256.088	1.137.086	13.350.000
29 Mrt. '17	5.200.096	1.947.672	263.383	796.963	9.500.000
30 Mrt. '16	5.006.299	—	361.416	—	6.700.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Bele- ning	Bankbil- jetten	Rek. Cr. Particulieren.	Rek. Cr. Staat
	1.328.218	1.105.289	1.102.857	25.179.328	2.808.557	47.275
	1.039.775	1.107.275	1.139.889	24.824.969	2.740.615	55.184
	1.064.089	1.110.865	1.175.520	24.744.120	2.598.188	38.801
	1.123.151	1.112.625	1.185.813	24.650.027	2.630.708	29.084
	522.546	1.270.769	1.197.449	18.459.831	2.540.637	173.699
	394.787	1.673.149	1.244.724	14.952.116	2.042.242	79.186
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metal incl. buitenl. soldt	Bele- van buitenl. vorder.	Bele- van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu- latte	Rek. Cr. soldt
21 Maart '18	751.396	98.257	480.000	142.294	1.225.663	236.887
14 " '18	751.976	93.206	480.000	145.713	1.235.832	230.187
7 " '18	696.088	97.851	480.000	152.511	1.192.746	223.321
28 Febr. '18	696.459	94.497	480.000	151.779	1.196.653	215.746
22 Maart '17	356.878	86.162	480.000	65.499	874.535	104.422
23 Maart '16	199.770	56.598	480.000	60.435	641.236	153.874

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waar- van in het buit- enland	Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latte
25 Jan. '18	1.726.507	813.785	52.500	56.252	1.234.934
18 " '18	1.729.470	816.437	52.500	54.837	1.238.797
11 " '18	1.696.830	803.969	52.500	51.201	1.242.199
4 " '18	1.687.720	816.461	52.500	45.310	1.251.205
26 Jan. '17	791.245	275.133	—	17.579	259.768

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar- van Kapitaal	Algem. Dek- kings- per- centage 1)	Percenti Goud- dekking circu- latte
25 Jan. '18	901.574	1.849.086	72.439	61,5	65,9
18 " '18	861.292	1.913.899	71.938	61,0	65,9
11 " '18	829.375	1.779.726	71.603	61,8	64,7
4 " '18	897.151	1.793.479	70.825	60,2	65,3
26 Jan. '17	113.408	810.822	55.694	75,9	105,9

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
18 Jan. '18	662	11.275.331	1.147.274	10.618.473	1.361.800
11 " '18	659	11.297.581	1.202.389	10.853.548	1.348.698
4 " '18	640	11.235.168	1.193.952	10.697.106	1.460.927
28 Dec. '17	630	10.853.941	1.161.823	10.383.805	1.321.944
21 " '17	614	10.968.616	1.089.127	10.110.913	1.231.155

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 1 April 1918.

De stille week ligt achter ons en zij heeft haar naam, zooewel als op de Nederlandsche effectenbeurzen, ten volle eer aangedaan. Op de meeste markten leefde men in afwachting van de vier vacantiedagen en entameerde in dit vooruitzicht bij voorkeur geen nieuwe en groote zaken. Hiertoe werkte wel in de eerste plaats mede de voortgang van het offensief aan het Westfront, hetwelk nog in volle hevigheid woedt en waarvan nog niet kan worden gezegd, of het eenig definitief resultaat zal opleveren. Wel zijn aan Duitse zijde vorderingen van niet geringe beteekenis gemaakt, doch naar het schijnt is juist in de laatste dagen de aanvalskracht weder eenigszins afgenomen, hetgeen overigens niet te verwonderen zou zijn bij den geweldigen tegenstand, dien de legers der Centralen van die der Geallieerden in Noord-Frankrijk ondervinden.

Inmiddels echter geven de verschillende centra van den beurshandel de voorkeur aan een zuiver afwachting houding. Te Berlijn, waar uit den aard der zaak en ook in verband met het gedurende den oorlog steeds volgehouden beursverkeer, de berichten van het front meer onmiddellijk uitwerking hebben, was in den aanvang der week een zeer geanimeerde tendenz op te merken. Op bijna ieder gebied van den fondsenhandel bestond een uiterst levendige kooplust, waarbij zich de speculatie echter vaak liet medeslepen door verwachtingen van een spoedigen vrede. Zoo ook alleen is het verklaarbaar, dat b.v. koloniale waarden, als Neuguinea, Koako, Octavi, e.a. zeer beteekenende koers-avances konden bereiken. Ook scheepvaartwaarden, die trouwens in den laatsten tijd steeds meer belangstelling tot zich trokken, konden opnieuw verbeteringen in prijs behalen. Hoe meer echter de week verstreek, des te stiller werd de beurshandel; de omzetten bereikten nauwelijks het niveau dat vóór de Daimler-affaire regel was en dat niet zeer hoog kon worden genoemd. Ten slotte verlieten de meeste koersen echter de week in een vaste stemming en met een hoopvollen onder- toon.

Een uitzondering moet hier worden gemaakt voor Russische obligaties en coupons, waarin de handel tot het laatste moment zeer levendig en de koersen tegelijkertijd vast gestemd bleven. De oorzaak hiervoor is te vinden in de omstandigheid, dat slechts kwitanties voor ingeleverde stukken en coupons verhandeld kunnen worden en waar deze eendeels door de bezitters bij voorkeur worden behouden, eerder dan de origineele coupures en waar anderdeels zeer velen; tengevolge van den korten termijn van inlevering, verzuimd hebben, hun stukken op de door de regering voorgeschreven wijze te doen registreren, is het materiaal, dat voor den geregelden handel beschikbaar is, zeer beperkt, hetgeen natuurlijk een ongemotiveerde prijsopdriving ten gevolge heeft. Ongetwijfeld zal in dezen toestand wel verandering worden gebracht, doch voorloopig moet met de bestaande omstandigheden rekening worden gehouden.

Op de staatsfondsenmarkt waren Roemeensche en Chinese papieren gevraagd, daarentegen Japansche en Mexicaansche fondsen zwakker gestemd. Behalve in Russische vindt ook nog een uitgebreide handel plaats in Servische coupons, die mede tot voortdurend hogere prijzen worden omgezet. De geldmarkt is ruim gebleven; daggeld is gemakkelijk à 4 pCt. en lager verkrijgbaar.

Overigens trok ter beurze het jaarverslag van de Deutsche Reichsbank over 1917 sterk de aandacht. Op verschillend gebied heeft zich de werking dezer bank gedurende het achter ons liggende jaar moeten uitbreiden. Naast haar taak als oorlogsbank in de eerste plaats, moest zij tegemoet komen aan crediet-aanvragen van verschillende zijden, zoo- wel tengevolge van de algemeene prijsverhoging van vrijwel alle artikelen, als door de opleving van den handel in de bezette gebieden. Bij een beschouwing van de balanscijfers (welker totaaltelling meer dan 2 biljoen Mark bedraagt, verreweg de grootste omzet van alle circulatiebanken) treft het echter hoe vóór alles de werkzaamheden in beslag zijn genomen door de oorlogsfinanciering. In het jaar 1917 werden twee oorlogsleeningen doorgevoerd, de zesde en de zevende, die resp. Mk. 13.122.000.000 en Mk. 12.626.000.000 opbrachten, waardoor geweldige eischen aan het centrale instituut werden gesteld.

De grootste winsten zijn overigens behaald uit de toename der discontoeering van wissels, voornamelijk van schatkist-wissels. Deze winsten werden echter, daar zij voor een groot gedeelte het gevolg zijn van de afschaffing der bankbiljettenbelasting, bestemd tot afdracht aan het Rijk en tot reserveeringen. De betalingsverplichting aan het Rijk, in verband met het vervallen der biljettenbelasting, bedraagt over 1917 Mk. 130.000.000, terwijl het vorig jaar slechts

Mk. 100.000.000 uit dien hoofde afgedragen moesten worden, vermeerderd met Mk. 14.300.000 als tweede opvordering der oorlogswinstbelasting over 1914.

Verder wordt van de winst dit jaar Mk. 95.000.000 (v. j. Mk. 80 miljoen) toegevoegd aan de „Reserve voor oorlogsverliezen”, zoodat deze reserve tot Mk. 175 miljoen is gestegen, naast de reserve ad Mk. 62.250.000 voor dubieuze debiteuren. Het dividend is ongeveer gelijk gebleven aan het vorige; thans wordt 8,72 pCt. uitgekeerd tegen 8,68 pCt. over 1916.

Te Parijs, waar, zooals wij reeds herhaaldelijk hier ter plaatse hebben uiteengezet, de beurshandel in den laatsten tijd geen omzetten van eenige beteekenis meer aantoonde, hebben de gebeurtenissen van de laatste week geen stimulerenden invloed op de effectenmarkt uitgeoefend. De handel bleef uiterst stil en van eenige tendenz kan niet gesproken worden. Interessant is in dit verband de beschouwing van de balanscijfers per einde 1917 van eenige groote banken te Parijs, waaruit duidelijk naar voren komt de drang van het Fransche publiek, om zooveel mogelijk liquide middelen ter beschikking te houden. Hierdoor hadden de bankinstellingen voortdurend de beschikking over zeer groote kapitalen, waartegen slechts een minime rente werd vergoed, terwijl, niet zoozeer voor handelsdoeleinden, dan wel ter belegging in staatspapieren e.d. deze gelden op vruchtdragende wijze aangewend konden worden. De meeste banken toonen dan ook een aanmerkelijken vooruitgang in het winstcijfer, zoodat in vele gevallen een hogere dividenduitkeering mogelijk is geworden. Zoo heeft de Société Générale haar dividend verhoogd van 4 pCt. op 5 pCt.; de netto-winst is gestegen van Fr. 10.771.138 op Fr. 12.798.411. Het tegoed in rekening-courant toont een bedrag aan van Fr. 1226,61 miljoen tegen slechts Fr. 658,11 miljoen per einde 1916. Hetzelfde verschijnsel vindt men met eenige variaties bij de andere instellingen terug. De Banque de Paris et des Pays Bas keert 7 pCt. uit tegen 6 pCt. over 1916; de Crédit Industriel et Commercial verhoogt haar dividend van Fr. 12,50 op Fr. 14,21 bij een vrijwel onveranderde netto-winst. De Crédit Commercial de France, de vroegere Banque Suisse et Française heeft haar dividend ongewijzigd op 6 pCt. gehandhaafd, waarbij echter in aanmerking moet worden genomen, dat het aandeelenkapitaal met Fr. 5 miljoen is verhoogd. Vooral bij deze bankinstelling is het aangroeien der beschikbare gelden zeer sterk geweest; de deposito's op korten termijn stegen van Fr. 177,71 op Fr. 292,39 miljoen, die op langen termijn van Fr. 45,20 op Fr. 122,46 miljoen.

Daarentegen kon aan de aandeelhouders van de Société Centrale des Banques de Province wederom geen dividend worden uitgekeerd, hoewel de bruto-winst is gestegen van Fr. 4.858.382 tot Fr. 7.285.269. De netto-winst wordt voor de helft aangewend voor afschrijvingen, voor de andere helft op nieuwe rekening overgebracht. Zolang de activa dezer instelling voor het grootste gedeelte geïmmobiliseerd zijn (o.a. in aandelen der Caisse Commerciale) zal er vermoedelijk voor de aandeelhouders geen betere tijd aanbreeken; alleen een reorganisatie zal hierin, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, wijziging kunnen brengen.

De beurs te Londen heeft ons geen nieuwe gezichtspunten geopend. Die te New York is, hoewel eenige reactie heeft plaats gevonden, voor het grootste gedeelte vast van toon gebleven, ondanks de voorvallen op het Westelijk oorlogstoneel. Voor een deel zal deze houding toegeschreven moeten worden aan steun van de haute finance en de bankvereld, in verband met de thans voorgenomen emissie van de derde oorlogsleening, ten bedrage van \$ 3 milliard. Ook hebben de mededeelingen uit de staalindustrie tot deze houding medegewerkt. Zooals in alle andere oorlogvoerende landen is ook in de Vereenigde Staten de geheele „zware” nijverheid met uiterste capaciteit werkzaam om aan de eischen der oorlogvoering tegemoet te komen. In de Unie echter is men eerder overgegaan tot regeling van Staatswege, waardoor dan ook maximumprijzen voor verschillende industrie-voortbrengselen, voor staal, koper, ijzer, enz. zijn voorgeschreven. Zelfs was er eenigen tijd geleden sprake van tot een revisie van deze prijzen over te gaan, teneinde de kosten van de oorlogvoering zoo klein mogelijk te houden en de lasten gelijkelijk te kunnen verdeelen over de gansche bevolking. Klaarblijkelijk echter is men voorloopig hiervan teruggekomen, daar deze week officieel bekend is gemaakt, dat de tegenwoordige prijzen voor de staalindustrie ten minste tot 1 Juli a.s. gehandhaafd zullen blijven. Weliswaar worden de ondernemingen hierdoor in staat gesteld hare calculaties rustiger op te maken en kunnen zij een bepaalde winstmarge thans reeds als zeker aannemen, doch aan den anderen kant worden exorbitante winsten tegengegaan door de voortdurend drin-

gender wordende eischen inzake arbeidsloonen. De Steel-Trust is hiaraan weder tegemoet gekomen door de loonen van haar personeel wederom met 15 pCt. te verhoogen.

Het directe gevolg hiervan is echter een opvoering van den algemeenen levensstandaard, hetgeen ook naar voren komt in de verhooging van de huurwaarde van het geld. Bij de zeer nauwe relaties, die de Vereenigde Staten thans met de geallieerde landen van Europa onderhouden, onder vinden de laatste hiervan sterk den terugslag. Toen de Unie daadwerkelijk in den oorlog ingreep, was het een oorzaak van vreugde in de geallieerde landen, vooral omdat men van deze deelname een groote financiële hulp verwachtte, zoowel ten opzichte van de grootte der leeningen, als van de basis van den rentevoet. Met betrekking tot het bedrag der leeningen heeft men zich bij de geallieerden niet te beklagen; voor 1917/1918 zijn voorzieningen getroffen tot een totaal van \$ 7 milliard, waarvan ongeveer de helft voor Engeland bestemd is. Tegelijkertijd echter is de rentevergoeding voortdurend hooger geworden; terwijl Amerika in den aanvang een interest van slechts 3½ pCt. in rekening bracht (in overeenstemming met den rentevoet der eerste Amerikaanse oorlogsleening) moet thans door de geallieerden 5 pCt. worden vergoed. Bij een vlottende schuld van 3½ milliard dollar beteekent deze renteverhooging alleen voor Engeland reeds een meerdere opbrengst van \$ 52.000.000 per jaar.

Hoewel dit duurder geld ongetwijfeld een tegen-tendenz vormt voor de geanimeerde stemming van de markt te Wallstreet, is dit thans nog niet zoo sterk naar voren gekomen, ook niet, omdat dezelfde oorzaken, die aan onze beurs een zoo gevoelige koersreactie te voorschijn hebben geroepen, n.l. het inbeslag nemen van onze schepen, voor de beurs te New York stimuleerende factoren zijn geweest.

Te onzent is de stemming over het geheel veel kalmer en rustiger geworden. De Staatsfondsenmarkt kon zich eenigszins herstellen van den eersten schok, zoodat de leening 1917 een kleine verbetering te aanschouwen heeft gegeven. Daarentegen zijn andere beleggingswaarden tot op zekere hoogte in koers gedaald, primo, omdat rullingen van deze waarden in Nederlandsche Staatsleening door den lagen koersstand der laatste werden uitgelokt, secundo, doordat de geldmarkt, hoewel niet buitengewoon duur, nog steeds stroef is gebleven. Van buitenlandsche staatsfondsen volgden Japansche den loop der Duitsche beurzen, zoodat een lichte inzinking te constateeren valt. Overigens waren de omzetten in deze soorten slechts klein.

	26 Mrt.	28 Mrt.	2 April	Rijzing of daling.
4 1/2 % Ned. W. Schuld	94 11/16	93 5/8	94 1/8	— 9/16
4 1/2 % „ „ „ 1916	94 11/16	94 1/4	94 1/8	— 9/16
4 % „ „ „ 1916	87 1/2	88 5/8	88 1/4	+ 1/4
3 1/2 % „ „ „	77 1/4	77 5/8	77 1/2	+ 1/4
3 % „ „ „	68 11/16	67 7/8	67 5/8	— 1 1/16
2 1/2 % Cert. N. W. S.	58 11/16	58	57 1/8	— 1 9/16
5 % Oost-Indië 1915	97 7/8	98 1/2	99 5/8	+ 1 3/4
4 % Hongarije Goud	48 1/4	50 1/8	49 3/4	+ 1 1/2
4 % Oostenr. Kronenrente	44 7/16	43 5/8	42 1/2	— 1 11/16
5 % Rusland 1906	29	27 1/16	—	— 1 11/16
4 1/2 % Iwagorod Dombro . . .	31 1/2	30	—	— 1 1/2
4 % Rusland Cons. 1880 . . .	27 7/16	27 7/16	—	—
4 % Rusl. bij Hope & Co. . . .	26 1/2	25	24 15/16	— 1 9/16
4 % „ „ „ Servie 1895	36 1/4	36 1/8	—	—

De scheepvaartmarkt toonde weliswaar een minder nerveuze stemming, doch veel animo tot koopen was niet op te merken. Algemeen wordt ter beurze de houding van onze regering inzake het vertrek van de „Maasdijk” en de „Poeldijk” met volle instemming besproken; men is er zich ten volle van bewust, dat door het niet-vertrekken van deze vaartuigen onze voedselvoorziening veel moeilijker wordt, doch aanvaardt dit, omdat men een betoon van fierheid en zelfbewustheid in de houding van onze regering bemerkt, dat, naar men ter beurze oordeelt, niet anders dan gunstig ten opzichte van het prestige van ons land, en dus ook ten opzichte van onze economische verhoudingen, vooral na den vrede, zal kunnen werken. Bovendien neemt men aan, dat de beloften der geassocieerde regeringen inzake de vergoedingen voor vrachten en eventuele torpedeeringen lyaal gehandhaafd zullen worden, zoodat men de toekomst van onze reederijen optimistischer beschouwt. Vooral de groote ondernemingen, die een gedeelte harer vaartuigen in Nederland hebben opgelegd en die voorts een zekere tonnenmaat in nieuwbouw reeds hebben aanbesteed, worden gunstiger beoordeeld. Hierbij voegden zich nog eenige aankopen van buitenlandsche (Scandinavische) zijde, waardoor, hoewel het koerspeil als geheel niet buitengewoon gestegen mag worden genoemd, de stemming en de onderton wel iets beter zijn geworden.

	26 Mrt.	28 Mrt.	2 April	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	383 1/2	377 1/2	377 3/4	- 5 3/4
" " " " gem. Eig.	372 1/2	368	366 1/2	- 6
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. . .	324	300	—	- 24
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij. . .	184 1/2	184 1/2	—	—
Hollandsche Stoomboot-Mij. . .	226	214	211 3/4	- 14 1/4
Java-China-Japan-Lijn	260	253	252 1/2	- 7 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd	170 1/2	167	166 3/4	- 3 3/4
Kon. Ned. Stoomboot-Mij. . . .	231 1/4	228 1/2	228 1/2	- 2 3/4
Kon. Paketvaart-Mij.	253 1/2	247 3/4	248	- 5 1/2
Maatschappij Zeevaart	367	367	—	—
Nederl. Scheepvaart-Unie . . .	239 3/4	232 1/2	231 3/8	- 8 1/8
Nievelt Goudriaan	1280	1280	—	—
Rotterdamsche Lloyd	258 1/2	250	248 3/4	- 9 3/4
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg” .	431	431	—	—
" " „Nederland”	242 1/2	237	236	- 6 1/2
" " „Noordzee”	253 1/2	237	235	- 18 1/2
" " „Oostzee”	419 1/2	419 1/2	419 1/2	—

	26 Mrt.	28 Mrt.	2 April	Rijzing of daling.
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand. .	177 3/4	177	176 1/2	- 1 1/4
Rotterd. Bankvereniging . . .	147	147	—	—
Amst. Superfosfaatfabriek . . .	170	169	168	- 2
Van Berkel's Patent	172	169	—	- 3
Insulinde Oliefabriek	213	209 1/2	206 3/4	- 6 1/4
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand. . .	105 7/8	105 1/2	—	- 3/8
Ned. Scheepsbouw-Mij.	160	164	164 3/4	+ 4 3/4
Philips' Gloeilampenfabriek . .	348	348	—	—
R. S. Stokvis & Zonen	691	675	682	- 9
Vereenigde Blikfabrieken . . .	138	137 1/2	140 1/2	+ 2 1/2
Compania Mercantil Argent. . . .	214 5/8	210 3/4	216	+ 1 3/8
Cultuur-Mij. d. Vorstenland . . .	187 1/2	181	181	- 6 1/2
Handelsver. Amsterdam	404 1/2	387 1/2	392 1/2	- 12
Holl. Transatl. Handelsver. . . .	170 1/2	168	—	- 2 1/2
Linde Teves & Stokvis	214 3/4	207 1/2	216	+ 1 1/4
Van Nierop & Co's Handel-Mij. . .	201	198	—	- 3
Tels & Co's Handel-Mij.	181	179	—	- 2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij. . . .	218	212 1/2	211 1/2	- 6 1/2
Kon. Petroleum-Mij.	500	490 1/4	495	- 5
Orion Petroleum-Mij.	95 1/2	95 1/2	—	—
Steaua Romana Petr.-Mij.	229	226	231 1/4	+ 2 1/4
Amsterdam-Rubber-Mij.	212 1/2	208 7/8	209	- 3 1/2

In aansluiting hiermede waren ook de overige beursafdeelingen iets meer geanimeerd. De *geldmarkt* werkte hier wel eenigszins als een rem, doch waar het in den laatsten tijd toch veelal gewoonte is geworden, de hulp der prolongatiemarkt voor een gedeelte uit te schakelen en nieuwe zaken slechts tegen contante betaling te effectueeren, konden er toch nog verschillende belangen tot elkaar worden gebracht. De *tabaks- en rubberafdeelingen* ondervonden hiervan de goede werking, hoewel de koersverbeteringen geen groote proporties aannamen. Ook de *petroleummarkt* bevond zich in wat betere houding, met uitzondering van aandeelen Koninklijke Petroleum, die nog steeds voor Amerikaanse rekening aangeboden bleven.

De *cultuurmarkt* echter was in haar geheel gedecideerd en ongunstig van toon. De berichten omtrent de vermindering van den suikeraanplant met 20 of 25 pCt. hebben thans vasteren vorm aangenomen; algemeen wordt deze maatregel wel als noodzakelijk, doch tegelijkertijd als fnuikend voor de groote winsten der suikerondernemingen gevoeld, daar men de bedrijfskosten hoogstwaarschijnlijk niet in dezelfde mate zal kunnen verminderen. Vooral aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam” en Cultuurmaatschappij der Vorstenlanden hadden zeer sterk onder aanbod te lijden, waarbij de daling, door het vooruitzicht van een onderbreking van vier dagen in het beursverkeer, grooteren omvang heeft aangenomen, dan anders wellicht het geval ware geweest.

	26 Mrt.	28 Mrt.	2 April	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	195 1/4	197	—	+ 1 3/4

De *Amerikaansche afdeeling* was hier ter beurze, ondanks de meestal vaste houding van Wallstreet, doorgaans in ongeanimeerde stemming. De communiqués van de Deutsche legerleiding, die te onzent tijdens het beursverloop bekend werden gemaakt en die voor de geallieerden vrij ongunstig luiden, hebben een zeer krachtigen invloed op de Amerikaanse markt uitgeoefend. Zelfs betere koersen uit New York waren vaak niet in staat, een hooger bod te bedingen, waarbij echter ook als factor medewerkte een algemeene ontstemming, die men ten opzichte van buitenlandsche waarden koesterde.

	26 Mrt.	28 Mrt.	2 April	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	71 1/8	72 1/4	73 1/2	+ 1 7/8
Anaconda Copper	129 1/8	129	130	+ 7/8
Un. States Steel Corp.	85 3/16	85 3/8	85 7/8	+ 1 1/16
Atchison Topeka	79	82 3/4	85	+ 6
Southern Pacific	80	83	—	+ 3
Union Pacific	119	120 1/4	121 1/4	+ 2 1/4
Int. Merc. Marineafgest.	28 1/4	28 1/16	28 1/2	+ 1/4
" " " " prefs.	100 1/4	99 9/16	99 7/32	- 1 1/32

Prolongatie-rente steeg gedurende de berichtperiode tot 5 pCt.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe April	Mais Mei	Lijnzaad April
30 Mrt. '18	220 *)	125 7/8	85 1/8	12,75	6,35	24,55
23 „ '18	220 *)	127 7/8	85 7/8	12,85	6,35	24,10
30 Mrt. '17	195 5/8	118 1/4	62 1/8	12,90	10,15	21,50
30 Mrt. '16	112 3/4	74 3/8	44 7/8	8,05	5,00	11,50
30 Mrt. '15	153	73 3/8	57 3/4	12,40 4)	5,45	10,00
20 Juli '14	82 1)	56 3/8 1)	36 1/2 1)	9,40 2)	5,38 2)	13,70 2)

1) per Dec. *) per Sept. *) offic. vastgestelde locoprijs 4) per Mei.

De noteringen van Buenos Ayres zijn van 26 en 23 Maart 1918, 30 Maart 1917, 30 Maart 1916 en 30 Maart 1915.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	1 April 1918	25 Maart 1918	1 April 1917
Tarwe	576,— ¹⁾	576,— ¹⁾	472,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western)	nom.	nom.	nom.
Mais (La Plata)	420,— ¹⁾	420,— ¹⁾	345,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)	420,— ¹⁾	420,— ¹⁾	345,— ¹⁾
Haver (38 lb. white clipped) . . .	21,— ¹⁾	21,— ¹⁾	20,— ¹⁾
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	300,— ¹⁾	300,— ¹⁾	200,— ¹⁾
Lijnzaad (La Plata)	nom.	nom.	740,—

1) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	24-30 Maart 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Ooreenk. t/idoak 1917	24-30 Maart 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Ooreenk. t/idoak 1917	1918	1917
Tarwe	—	—	84.463	—	—	4.553	—	89.016
Rogge	—	—	4.465	—	—	—	—	4.465
Boekweit	—	—	654	—	—	—	—	654
Mais	—	—	60.099	—	—	39.309	—	99.408
Gerst	—	—	2.608	—	—	5.492	—	8.100
Haver	—	—	—	—	—	6.790	—	6.790
Lijnzaad	—	—	8.322	—	—	7.560	—	15.882
Lijnkoek	—	—	9.070	—	—	14.232	—	23.302
Tarwemeel	—	—	3.815	—	—	—	—	3.815

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Artikelen.	24-30 Maart 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Ooreenk. t/idoak 1917	24-30 Maart 1918	Sedert 1 Jan. 1918	Ooreenk. t/idoak 1917	1918	1917
Tarwe	8.079	68.508	73.348	—	—	—	68.508	73.348
Mais	4.749	24.647	7.479	—	—	—	24.647	7.479
Rogge	3.451	3.451	—	—	—	—	3.451	—
Tarwemeel	—	—	—	—	—	—	—	—
Gerst	—	—	144	—	—	—	—	144

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

1 April 1918.

Geen overzeesche post heeft in de afgelopen week ons land bereikt en de korte telegrafische marktberichten, die wij dagelijks uit Noord- en Zuid-Amerika ontvangen, melden niets nieuws. De tarwe-aanvoeren aan de Noord-Amerikaansche markten blijven nog steeds zeer klein, terwijl maïs voortgaat in flinke hoeveelheden ter markt te komen.

De nood in zake de Nederlandsche graanvoorziening heeft de regeering genoodzaakt het broodrantsoen nogmaals te verminderen door verlenging van den looptijd der broodkaarten op 14 dagen. Het dagelijksch rantsoen bedraagt nu 200 gram. Er zijn voldoende grondstoffen aanwezig voor de handhaving van dit rantsoen tot het binnenkomen van den nieuwen Nederlandschen graanoogst.

De Gealliëerden schijnen nog steeds de bedoeling te hebben, 100.000 ton tarwe voor Nederland in Zuid- en Noord-Amerika beschikbaar te stellen doch het is de vraag, of maatregelen voor den aanvoer daarvan genomen kunnen worden. Van veevoeder is geen sprake. Indien het zachtere weder der laatste dagen niet van korten duur blijkt, kan in den ergsten nood op dit gebied misschien iets vroeger dan gewoonlijk worden voorzien. Reeds nu ziet men rundvee in de weiden, doch veel voedsel is daar nog niet te vinden.

De staat der noteeringen en aanvoeren vindt men op nevenstaande pagina.

SUKER.

F. O. Licht voorspelt vooral voor Noord- en Oost-Duitschland eenen achteruitgang van den aanplant van suikerbieten.

In Oostenrijk-Hongarije gaan de onderhandelingen tusschen fabrikanten en landbouwers niet zoo glad als men had mogen verwachten in verband met de verhoogde beetwortelprijzen.

De zichtbare voorraden bedroegen volgens F.O. Licht:

		1918	1917	1916
Duitschland	1 Sept. ¹⁾	400.000*	250.000*	545.000* tons
Hamburg				
Oostenrijk		250.000*	305.000*	478.000* "
Frankrijk		39.012	58.525	141.454 "
Nederland		129.470	155.254	84.396 "
België	123.548	110.926	88.213 "	
Engeland	259.929	135.699	195.267 "	
Totaal Europa	1.201.959	1.015.404	1.532.330 tons	
V. S. v. N. A.	37.605	75.026	58.224 "	
Cubahavens	258.649	143.684	207.972 "	
Totaal	1.489.213	1.234.114	1.798.526 tons	

* Raming. ¹⁾ 1917/16/15.

Over de verschillende suikermarkten kwamen hoegenaamd geen nieuwe berichten binnen.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
29 Maart 1918 ..	f —	53/9	14/6	—	5.92
22 „ 1918 ..	—	53/9	14/6	—	5.92
29 Maart 1917 ..	22 ³ / ₄	47/1 ¹ / ₂	21/8	32/6	5.89 à 6.02
29 Maart 1916 ..	26 ¹ / ₂	42/6	17/3	28/9	—
21 Juli 1914 ..	11 ¹ / ₂	18/-	—	—	3.26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, dd. 28 Februari 1918.

Amerikaansche katoen is gedurende de vorige week weer sterk gestegen en koopers hebben veel hogere prijzen moeten betalen om hun behoefte te dekken. Het schijnt wel, dat deze stijging veroorzaakt is door een betere vraag van de industrie, terwijl dekkingskopen van baissiers deze verder in de hand gewerkt hebben. Over het algemeen is de markt zeer onzeker en wordt deze zeer gemakkelijk beïnvloed door allerlei berichten. Egyptische katoen is eveneens vaster, hoewel de vraag gering blijft en ook in de termijnmarkt zeer weinig omgaat.

De Amerikaansche garenmarkt is zeer vast en prijzen zijn weer hoger; niet zoo zeer tengevolge van meer vraag dan wel door grootere afroepen op oude contracten en tevens door de steeds verder verminderde productie. Spinners zijn zoo goed bezet, dat zij, ook door deze kleinere productie,

voor elke nieuwe order volle prijzen kunnen bedingen. Bovendien dringen de weverijen sterk op levering aan, omdat zij anders vreezen, dat zij bij nog verdere bedrijfsinkrimping van de spinnerijen zonder voorraad zullen komen. De Regeering blijft nog steeds aan de markt, doch overigens worden weinig nieuwe orders geplaatst. Egyptische garens zijn vast en er is nog al wat gedaan in fijne medio-garens voor Indië, waarvan de meeste fabrikanten thans tot het einde van het jaar en enkelen zelfs tot ver in 1919 uitverkocht zijn. De productie van deze fijne nummers is trouwens zeer beperkt, doch ook in het algemeen is de vraag naar garens wel wat toegenomen.

De doekmarkt is vast en prijzen zijn hooger dan eenige weken geleden, hoewel de vraag niet van veel beteekenis is. Biedingen van Indië en China zijn ver beneden de markt-pariteit in Lancashire, zoodat voor die markten ook weinig gekocht wordt. Zuid-Amerika en de kleinere markten blijven echter geregelde koopers, zoodat de meeste fabrikanten in Burnley dan ook beter bezet zijn. In gesterkte shirtings en dhooties gaat absoluut niets om en zijn fabrikanten daarvan zeer om orders verlegen. Er zijn nog veel Regeeringsorders aan de markt en ook het binnenland blijft druk, vooral in zwaardere goederen, waarin reeds groote contracten zijn afgesloten, zoodat het zeer moeilijk wordt, daarin nog redelijke levering te krijgen.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	28 Mrt. '18	25 Mrt. '18	18 Mrt. '18	28 Mrt. '17	28 Mrt. '16
New York voor Middling ..	34,25 c	34,25 c	34,30 c	19,30 c	12,10 c
New Orleans voor Middling	33,50 c	33,50 c	32,63 c	18,63 c	11,88 c
Liverpool Good Midd. Americ.	24,84 d	24,80 d	24,17 d	12,68 d ¹⁾	7,82 d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 22 Maart '18	Ooreenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	5157	6109	5901
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	3147	1705	1853
„ „ 't Vasteland.			
„ „ Japan etc..			

Voorraden in duizendtallen

	22 Maart '18	22 Maart '17	22 Maart '16
Amerik. havens.....	1526	1239	1425
Binnenland.....	1214	1058	1012
New York.....	—	131	296
New Orleans.....	—	423	357
Liverpool.....	—	761	910

¹⁾ Middling.

WOL.

De zaken op de centrale markt te Buenos Aires zijn veel kalmer geworden, voornamelijk door het groote gebrek aan tonnenmaat, wat een spoedige aflevering van de groote gecontracteerde partijen onmogelijk maakt.

Te Montevideo zijn op 't oogenblik de zaken verlamd tengevolge van nieuwe regeeringsbesluiten.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

In de positie van de buitenlandsche markten geen verandering. Stemming voortdurend vast.

Bij inschrijving en uit de vrije hand werden afgedaan: 250 gezouten, 200 drooggezouten en 130 droge huiden. De veiling der 500 gezouten huiden bracht in verhouding van de qualiteit bevredigende prijzen op.

Rotterdam, 28 Maart 1918.

BANKA-TIN.

In Nederlandsch-Indië zijn in Januari 1918 verkocht 25.000 pikols Gouvernements-Bankatin. De opbrengst daarvan bedroeg ongeveer f 4.400.000,—.

In Februari zijn verkocht 35.900 pikols. De opbrengst bedroeg ongeveer f 6.750.000,—.

(St.ct.)

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Ijzer Clep. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
29 Mrt. 1918..	nom.	110.-/-	316.-/-	30.10/-	52.-/-
25 „ 1918..	nom.	110.-/-	316.-/-	30.10/-	52.-/-
18 „ 1918..	nom.	110.-/-	320.-/-	30.10/-	52.-/-
30 Mrt. 1917..	nom.	136.-/-	214.17/8	30.10/-	—
31 Mrt. 1916..	92/8	116.-/-	199.10/-	35.-/-	96.-/-
20 Juli 1914..	51.4/-	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**RIJNVAART.**

Week van 25 Maart tot 1 April 1918.

Sedert de vorige opgave is de positie in de Ruhrhavens onveranderd gebleven, aangezien de waterstand steeds vallende bleef en de naar Mannheim onderweg zijnde schepen door oplichten te St. Goar gestadig werden opgehouden. Ook de toevoeren naar de laadhavens waren door de komende feestdagen zeer gering. De algemeene verwachting is, dat deze week een opleving van het vervoer zal plaats hebben.

De vrachten en sleeploonen bleven ongewijzigd genoteerd.

Cauber Pegel is inmiddels tot 1,15 Meter gezakt.

De vaart van Rotterdam naar Duitsland is weder hervat, daar de Nederlandsche Regeering het stellen van cautie heeft opgeheven.

De sleeploonen werden met 50 cents tarief + 60 cents per last genoteerd.

SCHIEPVAART.

In de afgelopen week zijn geen schiepvaarttjingen binnengekomen.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
25/30 Maart 1918	—	—	—	—	—	—
18/23 „ 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
19/24 Maart 1917	—	—	—	31/3	—	135/-
20/25 Maart 1916	—	—	f 13,—	14/-	90/-	135/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijn- stullen)	Holland (pitch- pine)	Engeland (pitch- pine)
25/30 Maart 1918.....	—	—	—	—
18/23 „ 1918.....	—	—	—	—
19/24 Maart 1917.....	—	—	—	—
20/25 Maart 1916.....	—	—	—	525/-
Juli 1914.....	f 12,—	24/8	75/-	77/8

ERTS.

Data	Bilbao Middles- bro'	Cartha- gena Middles- bro'	Grieken- land Middles- bro'	Pott Middles- bro'
25/30 Maart 1918.....	—	—	—	—
18/23 „ 1918.....	—	—	—	—
19/24 Maart 1917.....	—	—	—	—
20/25 Maart 1916.....	28/6	24/-	5/8	8/6
Juli 1914.....	4/3	5/4 1/2	5/8	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rioter	Rotter- dam	Cron- stadt
25/30 Mrt. 1918	—	—	—	—	—	—
18/23 „ 1918	—	101/3	—	150/-	—	—
19/24 Mrt. 1917	51/-	101/3	100/-	100/-	—	—
20/25 Mrt. 1916	fr 71,—	97/6	100/-	75/-	f 8,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chitt West Europa (salpeter)
25/30 Maart 1918.....	—	—	—	—
18/23 „ 1918.....	275/-	500/-	—	185/-
19/24 Maart 1917.....	240/-	295/-	—	135/- ¹⁾
20/25 Maart 1916.....	125/-	165/-	—	135/-
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijn-
stullen per vadem van 216 kub. vt.
Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

ADVERTENTIËN**NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK**

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,—
op elk goed effectenkantoor

**GEBROEDERS CHABOT
ROTTERDAM****KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN**

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Ver-
koop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen
van elken aard.

**KONINKLIJKE
HOLLANDSCHE
LLOYD
AMSTERDAM**

Geregelde
Passagiers- en Vrachtdienst
met nieuwe, moderne
post-stoomschepen

TUSSCHEN

**AMSTERDAM
EN
ZUID-AMERIKA
VIA
NEW YORK**

HOLLANDSCHE BANK VOOR ZUID-AMERIKA

AMSTERDAM BUENOS AIRES RIO DE JANEIRO SANTOS

KAPITAAL f 14.000.000,—

RESERVE f 2.100.000,—

ALLE BANKZAKEN OP ZUID-AMERIKAVERLEENT BEMIDDELING TOT HET AANKNOOPEN VAN HANDELSRELATIES IN
ARGENTINIË EN BRAZILIË**DE GRONINGER BANK**Groningen, Winschoten, Stadskanaal, Wilder-
vank, Sappemeer, Delfzijl, Emmen, Veendam
en Ter Apel (Firma TIMMERMAN & SASSEN)

Kapitaal f 6.000.000,— Geplaatst en gestort f 4.000.000,—

Reserves f 401.498,23

VERRICHT ALLE BANKZAKEN

Belast zich met het incasseeren van wissels op binnen-
en buitenland**Algemeene Friesche Hypotheekbank**

LEEWARDEN

Kapitaal f 1.000.000,— Reserves ± f 147.573,—

Uitstaand bedrag Pandbrieven ruim

f 8.000.000,—

4¹/₂ 0/0 Pandbrieven à 99 0/0

4 0/0 Pandbrieven à 91 0/0

PRACTISCH EFFECTENBOEKter vereenvoudiging van administratie en
ten gebuike voor de vermogensbelasting

Prijs f 1,—

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, Rotterdam

**Nederlandsche Gist-
en Spiritusfabriek**

DELFT

ARTIKELEN:

Gist
Brandspiritus
Zuivere spiritus
Foezelolie
Amyl-alcohol
Aether Sulfuricus
Narcose æther
Kurken en
Gedroogde Spoeling

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wester-Suikerraffinaderij
AMSTERDAMGROOTSTE RAFFINADERIJ
IN NEDERLANDLevert de mooiste Suiker,
omdat haar zuiveringsver-
mogen het grootst is.Produceert behalve alle soorten Melis-
suiker en Basterds:Cristallen, groote en kleine, Klontjes
(Cubes), Theesklontjes, Crushed (brokken)
Tabletten, Brooden, Poedersuiker, fijne
Suikers voor Vruchtengebruik, enz. enz.**Pletterij, voorheen L. I. Enthoven & Cie - Delft**Wissels, Veerwissels, Goederenwagens, Draaischijven,
Bruggen, Kappen en Gebouwen, Tanks, Aanlegsteigers.**ZWAAR EN LICHT SMEEDWERK EN PERSWERK.**

KONINKLIJKE STEARINE KAARSENFABRIEK GOUDA

GOUDA

GOUDA KAARSEN — NACHT-, THEE- EN SCHEMERLICHT
 STEARINE — KAARSENPIET — OLEINE
 CHEMISCH ZUIVERE EN ALLE ANDERE SOORTEN GLYCERINE

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ

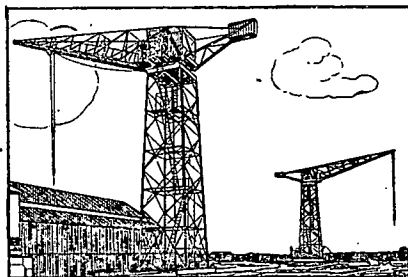
GESTORT KAPITAAL f 70.000.000,— STATUTAIRE RESERVE f 11.595.462,—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM - Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in de voornaamste plaatsen van NEDERLANDSCH-INDIË,
 in de STRAITS-SETTLEMENTS, in BRITSCH-INDIË en in CHINA.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten,
 Incasseeringen en Financieringen, Schriftelijke of Telegrafische Credieten,
 Reiscredietbrieven, Deposito's, Rekeningen-Courant,
 Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Nederlandsche Staalindustrie
Rotterdam
Ijzerbouw - Lijsten - Kranen

CREDIETVEREENIGING

Gevestigd te AMSTERDAM — Opgericht 1853

KAPITAAL f 5.000.000,— RESERVES f 1.200.000,—

HOOFDKANTOOR en BIJKANTOREN te AMSTERDAM

AGENTSCHAPPEN te: ALKMAAR, ARNHEM, DEVENTER, DORDRECHT, 's-GRAVENHAGE, GRONINGEN,
 LEEUWARDEN, MAASTRICHT, MIDDELBURG, NIJMEGEN, ROTTERDAM, TILBURG, UTRECHT en ZWOLLE.
 CREDIETEN, REKENING-COURANT met Rentevergoeding, DEPOSITO'S, INCASSEERINGEN.

Aan- en Verkoop van CHEQUES OP HET BUITENLAND.

NEDERLANDSCHE BANKINSTELLING

VOOR WAARDEN BELAST MET VRUCHTGEbruik EN PERIODIEKE UITKEERINGEN
 's-GRAVENHAGE

Directie: R. SCHWARZ, en Mr. H. R. van MAASDIJK

Geplaatst Kapitaal f 5.000.000,— Reserves f. 815.000,— Pandbrievenkapitaal ruim f. 23.500.000,—
4½ EN 5% PANDBRIEVEN TEGEN BEURSKOERS

R. MEES & ZONEN

ANNO 1720

BANKIERS

SCHIEDAM — ROTTERDAM — VLAARDINGEN

Behandeling van alle Bankzaken

ASSURANTIE-MAKELAARS

ROTTERDAM — AMSTERDAM

Bezorging van alle Assurantiën